

НАШЕ
ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Листопад
10
November
1959

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XVI. ЛИСТОПАД Ч. 10

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Педагує Колегія — Лідія Бурачинська,
Кекилія Гардецька, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуняк, Марта Тарнавська і Марія Юркевич.

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата в США й Канаді
від січня 1959 ..... \$4.00

Піврічна передплата \$2.50

Річна передплата в Англії 1¼ ф. ст.

Річна передплата в Австралії 2 ф. ст.

Річна передплата у Франції 900 фр.

Поодинокое число 40 центів

OUR LIFE

VOL. XVI. NOVEMBER No. 10

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$4.00 per year, half year
\$2.50. Subscription in Canada \$4.00
per year, half year \$2.50. Subscription
in England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 2
pound sterling per year. Subscription
in France 900 francs, per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single copy 40c.

ГАРНА І КОРИСНА НЕСПОДІВАНКА

З нагоди 60-ліття народин п-ні Пела-
гії Лапінської родина і знайомі вла-
штували ювілянтці дня 23. серпня не-
сподівану забаву.

Під час забави кілька милих слів
промовила до зібраних п-ні М. Вірста
і вручила ювілянтці від усіх присутніх
і несприятливі малий, але щирий пода-
рунок. Зворушена до сліз п-ні Лапін-
ська подякувала всім за милу несподі-
ванку. З нагоди цього ювілею п-ні
Стефанія Слюзар запропонувала збір-
ку на пресовий фонд Нашого Життя.
Зібрані гості дуже радо відгукнулись
на цей заклик, складаючи на це 9 дол.,
з чого призначено 6 дол. на Наше
Життя, а 3 дол. на Укр. Вісті.

Зложили по 1.50 дол. пп. Тхорик,
по 1 дол. п-ні Слюзар, по 50 ц. пп.
Гонтарик, Пилипюк, Юрчишин, Гніт,
Шилева, Вірста, Копелець, Лапінська,
Качмар, Гасай, Татчин, Соробей, Бі-
денчук, Галій.

Стефанія Слюзар, Едмонтон

Зміст:

Л. Тимошенко: Поворот
Дві річниці

Р. Сидорик: Дбаймо про культурний
рівень

І. Шумська: Про мистецтво і
мистецький промисл

Гр. Лужницький: Катря Рубчакова

Г. Ракоча-Білинська: Чого молодь
хоче від нас

М. Фединська-Білозор: Сорок років
тому

Л. Б.: Два ювілеї

Ф. Сорока: „За гонор“

Л. Буря: З бунту проти буденщини
Велика втрата

О. Лотоцька: Слово голови СУА

Н. І. П.: Жінради

Із життя наших централ

Із об'їздки делегаток СФУЖО

Ч. Ч.: Добір назв

д-р Н. Сороківська: Дещо про
„недугу поцілунку“

Вишивана вечірня сукня

О. Кобець: Люблю ліс

К. Перелісна: Вратік

Н. Наркевич: Бабуніна таємниця

Із Окружних З'їздів

О. Керч: Вулька

На обгортці:

Митрополит Андрей Шептицький

SPIRIT OF FLAME

Твори Лесі Українки англійською мовою. — Ціна \$3.50.

Замовляти в Централі СУА.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА

КООПЕРАТИВА

„Самопоміч“

у Філадельфії

— поширює ідею систематичної
ощадности

— сприяє й допомагає в розбудові
нашого промислу й торгівлі

PHILADELPHIA

„SELFRELIANCE“

FEDERAL CREDIT UNION

813 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

Tel. WA 2-1354

Вигідні позички

Дуже часто потребуємо
позички на купно предметів
домашнього вжитку. Її уди-
лить нам радо Українська
Кредитівка на дуже догідні
сплати. Щоб ви могли порів-
няти висоту відсотків та пе-
реконатись, що позичка в
„Самопоміч“ найдешевша,
подаємо Вам таблицю:

Відсотки від позички 100
дол., платної у 12 місячних
ратах:

	6%	8%
в банках	6.00	8.00
в Кредитівці	3.28	4.37

Відсотки від позички 1,000
дол., платної в 36 місячних
ратах:

	6%	8%
в банках	180.00	240.00
в Кредитівці	95.00	126.00

Цей перегляд вистачає,
щоб Ви усвідомили собі, ку-
ди йти за позичкою!

П О В О Р О Т

Крилатий птах з далекої чужини —
Вертає вязень знову в рідну хату.
Зустріли птаха друзі на ліщині,
Вітають щиро в зелені багатій.

О звуки волі! Що ще більш бажаєш?
Музико трелів у пташинім льоті!
У вічах юний захват загорає,
Що вибереш, мій Друже, радість чи скорботу?

Ти вмів бо ясні дні у темні пізнати
Й любити тугу, що так рвалась люто,
Як воля кликала крізь отвір ґратів —
В хмільне вино душі лила отруту.

Не вигорів вогонь палкий у тиші,
Твій юний шлях на досвід став багатий.
Моя рука привіт до Тебе пише
У час, як вийдеш волю зустрічати.

Ліда Тимошенко

Дві річниці

(На перше Листопада)

...звертаємось до всіх віруючих українців полинути думкою до Собору св. Юра, де зложено тіло одного з найбільших Митрополитів нашої Церкви й молитвою віддати Йому честь і поклін.

(Із звернення постуляту Беатифікаційного Процесу Кир Андрея)

В цей великий День — радість із смутком обнялась. Згадуємо великий державний чин нашого народу, яким він проявив свою волю до самостійного життя. І поминаємо 15-ліття смерті найвірнішого її сина, Митрополита Кир Андрея. Обі ці дати — такі символічні, так пов'язані діями, — говорять самі за себе. І коли звичайно смерть віддаляє людину від живучого покоління, то тут це не справджується. Постає любимого всіми

Митрополита, можна сказати, що дійсного патріарха цілого українського народу, наближується до нас щораз чіткіше, хоч віддаляється рік за роком сумна дата його фізичної смерті. Його особа, а радше його діла такі пов'язані з Першим Листопада, що можна сміло твердити, що коли б не мала Галицька Земля його, як Предтечі — не був би здійснився і 1. листопад 1918 р. у Львові.

Як воїн на стійці залишився боронити своєї Церкви й народу і з повною свідомістю відійшов у вічність, залишаючи нам пророчистий заповіт. Його життєвою ідеєю було об'єднання українського народу в одній Христовій Церкві. До всіх справ підходив Митрополит Андрей з християнською любов'ю — „щоб поконе-ти напасті й пересуди мав я оди-

ноку зброю, а саме зброю християнської любови до ближнього і любов до справи, для якої я посвятив ціле моє життя, тобто для справи святого з'єдинення“.

Тому напевне в день Першого Листопада наші молитовні думки полинули до Собору св. Юра. У цьому зітханні об'єднались сотні тисяч, мільони українських сердець. Великий храм ожив у наших згадках не тільки красою своїх ліній. А сполучився з найменням Великого Митрополита, якого тлінні останки спочивають у його мурах.

Чекаємо всі тієї хвилини, коли Церква визнає його святым. Ця хвилина наблизить нас теж до нового Першого Листопада, із яким так нерозлучно сплелось його світле наймення.

НАШІ ПРОБЛЕМИ

ДБАЙМО ПРО КУЛЬТУРНИЙ РІВЕНЬ

(Гутірка, відчитана в радіопередачі СУА в Шикаго)

У нас часто говориться, що наш жіночий рух пішов трохи іншим шляхом, як у других народів. Б поході до рівноправності наше жіноцтво включилося в боротьбу нашого народу і тому провідна ідея наших жіночих організацій має свої окремі прикмети.

До чого змагають наші жіночі організації?

Перше — до піднесення культури і життєвої справності своїх членок, щоб скріпити їх силу й відпорність у боротьбі за національний ідеал.

Друге — до освіднення й заживування української жінки в її громадсько-політичних правах.

Третє — до плекання родиннотворчих прикмет і кращого сповнення її родинних і виховних завдань.

Коли переглянемо ті три напрямні — бачимо, що вони ведуть до повного розвитку жіночої особовости. Та боротьба за національний ідеал стоїть у ньому на першому місці. У своєму змаганні українська жінка приводиться в першу чергу цим кличем і до нього достосовує дальші.

Переглянемо, як воно в практиці виглядає.

У кожній організації членки відразу беруться до громадського діла, не дбаючи про працю над собою і над своїм удосконаленням. А засоби організації невідстачальні, щоб піднести культурний рівень своїх членок, бо тих кілька академії чи доповідей, що їх даємо впродовж року, ще не сповняють того завдання. Тому повинні наші організації застановитись над тією сторінкою справи. Засновуючи бібліотеки при Відділах, влаштовуючи частіше доповіді й дискусії, спонукуючи до обовязкової передплати своїх журналів — скріпи-

мо її. А головне — все і всюди давати спрямування, щоб кожна жінка сама над своїм духовим розвитком працювала.

Часто чуємо думку, що тут усі рівні й освіта не має значення. Це правда, що ступень освіти ще не рішає про моральну і громадську вартість людини. Але він підносить її. Пригадаймо собі, скільки видатних одиниць вибилося в Америці через саму освіту! Жінка, яка знає добре історію й літературу свого народу, може бути не тільки доброю представницею його між чужими, але буде також доброю виховницею своїх дітей. Вона зможе відповісти на кожне їх питання і спрямовувати їх зацікавлення у відповідний бік.

Праця над своїм духовим розвитком потрібна жінці також і на те, щоб вона вміла зайняти становище у громадських і політичних справах. Бо лиш із знанням і зрозумінням їх вона здобуде собі це місце.

Тому на те повинні наші жіночі організації звернути пильну увагу. У своєму пляні праці треба узгляднити і скріпити ті ділянки, що підносять культурний рівень, дають погляд на справу, привчають до виступу й дискусії. Що більше освічені й певні себе будуть наші членки, то краще будуть репрезентувати нас перед чужими, і краще будуть виховувати своїх дітей і більше зможуть у житті досягнути. А з тим і наша організація скріпиться і здобуде краще становище у громаді.

Розалія Сидорик

МИСТЕЦТВО Й МИСТЕЦЬКИЙ ПРОМИСЛ

У журналі Н. Ж. ч. 5, п-ні О. Грицай пробує розв'язати проблему, що від довшого часу є проблемою мистців. Вона видвигає спра-

ву української порцеляни, яку називає „вишиваною“ й ставить під сумнів її доцільність.

П-ні Грицай зазначає у своєму дописі, що не має мистецької освіти. Мабуть, у тому криється причина, що вона не розрізняє двох понять — мистецтва й мистецького промислу. Одне і друге — зовсім різні речі.

Порцелянові вироби з „вишивкою“, про які згадає п-ні Грицай — це власне вироби того мистецького промислу. До них не можна прикладати тієї самої міри, що до творів мистецтва. Тарілки і чашки — це речі ужиткові. І в них треба — коли виробляємо їх — узгляднювати смак публіки, що ці речі купує і їх у щоденному житті уживає.

Взори на порцеляну бувають різні: легкі, тяжкі, вигинасті. Одні люблять такі, другі інакші. Наша публіка, стужена за своїм, шукає тут своїх мотивів. Чи можна дивуватись нашим мистцям, які працюючи у прикладному мистецтві, стараються дати їй те?

Коли б тих „штампованих“ узорів розходилась дійсно велика кількість, це дало б матеріальну базу для розвитку різноманітного мистецького промислу. Тоді можна б пробувати робити взори на різний смак. Були б тоді напевне й багатокольорові порцелянові сервіси мистецького виконання. Та порцеляни „з вишивкою“ розходиться дуже мало. Це не дає змоги розгорнути широкого прикладного виробництва і через те воно обмежується до кількох початкових спроб. Натомість ширяться по наших хатах японські змії і смоки, Дейвіси Крекети і советські Ваньки-Встаньки. Чи на думку п-ні Грицай краще, щоб вони творили „культуру“ нашої хати? А витиснути їх може тільки ота „вишивана“ порцеляна. Дорогий порцеляновий сервіс із високоякісним узором цього не зробить, бо широкий загал його до щоденного вжитку не купить.

Ірина Шумська

Подаруйте „ДУХ ПОЛУМ'Я“ Лесі Українки до найближчої американської бібліотеки. Ця книжка освідомить світ про нашу культуру.

Катря Рубчакова

Сорок років минає з того часу, коли українську сцену покинула навки одна з найбільших артисток українського театру Катря з Коссаків Рубчакова. Зійшла зі сцени в дуже молодому віці; було їй усього 40 років (1879—1919), в тому 24 роки пробула на сцені.

І ледве чи сьогодні знайде хтось призабуту могилу Катрі Рубчакової у Зінківцях, на передмісті Кам'янка Подільського, де в грудні 1919 р. похоронено нашу велику артистку. Але зате на сторінках історії українського театру Катря Рубчакова залишила своє ім'я навки.

Молодою 16-літньою дівчиною Катря Коссак вступила до театру „Бесіди“ восени 1896 р. І як пише наш історик театру Ст. Чарнецький* „в поті й праці здобувала перші успіхи й славу. Щойно після двох років їй, молоденькій хористці дали заспівати Арсену в »Бароні циганів« Штравса. Не підозрівав тоді, мабуть, її перший мистецький керівник і режисер Степан Янович, що в цій дрібненькій, слабосильній, анемічній дівчині драмає такий великий сценічний талант, який по роках праці і зусиль скристалізувався і заяснив багатством, всією красою, силою і всебічністю“.

Згідно з істориками нашого театру** й рецензією із того часу Катря Коссак, яка згодом вийшла заміж за видатного актора Івана Рубчака, мала феноменальну інтуїцію, дар вчування в кожну роль, вживання у кожний сценічний тип, що вона його відтворювала. Ця вроджена сценічна інтелігенція давала можливість Рубчаковій самостійно розв'язувати психічні проблеми й тому кожен сценічний жест чи міміка були в неї не копіювані, не вистудіовані, а подані логічно, як вплив переживання. Рубчакова належала до рідких талантів, що наполегливо працювали над собою, що старались — навіть

у найменшій ролі — сценічне слово получить з душевним переживанням, слову, киненому зі сцени — дати душевний підклад. Ця праця над собою, над ролею, над витончуванням сценічного слова, Рубчакову виснажувала й нерозважена вона вмлівала на пробах із перевтоми й виснаги. Бо без Рубчакової не обходилась ні драма, ні комедія, ні опера, ні оперетка. Впродовж своєї служби рідній сцені Рубчакова опанувала більш як сотню ролей і кожну ролю вона не грала, а жила нею: вона не грала божівільної Марусі в „Ой, не ходи Грицю“, вона була нею. Вона була Анною в „Украденому щасті“ Франка, матір'ю в „Осінній ночі“ Войновича, вона жила Рітою в Винниченка „Чорній пантері“, вона була жінкою генерала в драмі О. Трахтенберга „Відьма“. Її репертуар обіймав усю нашу драму (Карпенко-Карий, Старицький, Кропивницький, Франко, Винниченко, Пачовський, Черкасенко), не рахуючи чужих, як Ібсен, Ростан, Чехов, Гордін і десятки інших.

З природи обдарована милим ліричним сопраном, співала майже в усіх операх, які йшли тоді на українській сцені. В ролі „Гальки“ Моношка була незрівняна, гра її до тої міри захопила режисера польського театру Тадея Павліковського, що він запропонував Рубчаковій ангажман на польській сцені враз із її чоловіком Рубчаком. Дуже доброю була, як згадує Ст. Чарнецький Маргаритою у „Фавсті“ Гунода.

На переломі XIX—XX ст. Катря Рубчакова належить до найвидатніших постатей історії українського театру, тих постатей, які засвідчили вроджену талановитість дочок галицької землі й які силою своєї появи викликали нову низку артистів і артисток, що з любови до рідного мистецтва пішли на важку й часто невдячну службу рідному театрові.

Григор Лужницький

Не забувайте відновити передплату для наших читачок — залишенців в Європі!

НОВІ ВИДАННЯ

Софія Парфанович: ЛЮБЛЮ ДІБРОВУ. Нариси й оповідання. Видання автора. Дітройт, 1959. Обкладинка Я. Дибовського. З передмовою авторки.

Діброва — це „надозерна улоговина“, як пише авторка, де зіжджаються влітку люди і діти з поблизького великого міста. А слово „люблю“ — окреслює відношення їх усіх до цього шматка дикої природи. Бо вони — оті Люди Далеких Доріг — жили серед природи у своїй далекій батьківщині. І шукають тут щось навподобу свого.

У книжці розгортається життя цього закутка — людей, тварин і рослин. З мистецькою проникливістю змальовує авторка боротьбу між людиною і природою. А вона проходить у різних формах, хоча і не в виді полювання.

Книжка надихана теплом весни і літа, яке авторка так глибоко відчула.

А. Княжинський: НА ДНІ СССР. Видання ООЧСУ. Нью Йорк, 1959. Обкладинка М. Бутовича. З переднім словом автора. Стор. 228. Ціна 2.75 дол.

Із усієї літератури поворотців, що появилася різними мовами, маємо тут чи не найповніший образ життя підсоветського в'язня. Автор перейшов повний його страдальний шлях — від арешту, слідства й удаваного розстрілу, аж до подорожі етапом і каторжної праці в далеких лагерах Сибіру. Та й насвітлено це під кутом страдань української людини, яка займає тут передове місце. Розділи „Священники на каторзі“, „Страдники-патріоти, прості українські селяни“ і „Ті, що великого бажають“ — потрясають.

Для нас дуже важливі сторінки, де автор торкається побуту жінок-в'язнів та дітей у лагерах Сибіру. Це тим цінніше, що свідчень про страдальний шлях жінок дуже мало.

Л. Б.

Збірник для дітей

„СРІБНА ЗІРКА“

Коштує 50 ц.

Замовляти в Централі СУА

* Ст. Чарнецький: Нарис історії українського театру в Галичині. Львів 1934.

** Д. Антонович: Триста років українського театру, Прага, 1925.

Чого молодь хоче від нас

Виховна система в Пласті тим добра, що виховницями там є дівчата, які самі недавно перейшли цей виховний вишкіл і ще у свіжій пам'яті в них є ці переживання їхнього юнацтва. От тому й використала я нагоду свого побуту на пластовому таборі в Іст Четгемі, щоб поготорити з ними на виховні теми. Дня 9. серпня я зустрілась із команданткою і членками Булави.

Починаю від найбільш дразливого і важливого питання, а саме від того, чи діти вживають між собою розговірної української мови. Про це обширно поінформувала мене п-ні Оксана Мельникович, командантка табору. Ствердила, що діти часто говорять між собою по-англійськи, більше новацтво, як юнацтво, більше хлопці, як дівчата. Меншим дітям у шкільному віці імпонує говорити по-англійськи і треба вмілого підходу матері, щоб це в дитини перебороти. Пані Оксана подає як приклад досвід із власними дітьми. Жила вона довший час відірвано від українського оточення в Каліфорнії, а потім у Міннесоті. Її діти легко підпадали під вплив чужої мови, хоч у хаті вона вживала всяких педагогічних засобів, щоб діти говорили між собою по-українськи. Головне — старалась збудити в дитині гордість на її походження. До того пані Оксана і її чоловік дуже добре опанували англійську мову, отже в товаристві чужих дітей могли її вживати. Та мати й тоді зверталась до своєї дитини по-українськи. Коли це викликало на смішку в чужих дітей, тоді вона поволі й тих дітей переконала про важливість знання мов; про те, що американські державні круги домагаються від своїх громадян знання більше, ніж однієї мови; про те, що треба своє любити, але й чуже шанувати. Отже з певною увагою для цієї справи вдалось прищепити це не тільки своїм дітям, але й їх оточенню.

Мабуть немає в наших матерей того підходу, бо вживання української розговірної мови в дітей дуже занедбане. Видно, що в на-

ших батьків немає почування національної гордості, бо воно диктувало б їм, як поступати. Мати завжди була жрекинею домашнього вогнища, моральною і національною опорою родини. Тому пані Оксана звертає на це увагу жіночих організацій, які повинні зайнятись освідомленням матерей, і то не тільки матерей, але й батьків.

Друге моє питання торкалось засобів національного виховання. На це відповіла мені п-ні Люба Крупа, головна виховниця. Під тим оглядом Пласт має ще більші труднощі. Дітвора на таборі дуже різнородна. Найкраще представляються пластуни й пластуни, що вже в Гуртках дістають певні відомості. Але інші діти зовсім не підготовані. Вдома батьки не звертають на те уваги, до шкіл українознавства дітей не посилають і дитина не має найменшого знання про Україну. Здається, що батьки — хоч і мають певне бажання, проте зовсім це фальшиво уявляють: за кілька тижнів у таборі вони хотіли б, щоб дитина навчилась читати, писати, історію й географію України та щоб при тому ще відпочала й набрала сил. Це все неможливе, коли в дитини немає до того підстави, коли вона вдома нічого про те не чула і не дістала засадничих відомостей у школі українознавства. Оцей брак розуміння, співпраці батьків наші виховні установи найбільш болюче відчують. Трапляється навіть таке, що в деяких родинах (лікарських, сама гол. виховниця — дружина лікаря) зустрічається не комплекс меншеартости, а снобізм. Батьки хочуть, щоб діти були в Америці щасливі і тому кажуть, не слід витворювати в них духового розщеплення „національної схізопренії“.

Пані Люба звертає мою увагу на вагу дошкілля. Добре засвоєне знання мови в дошкіллі, певні враження, що їх дитина сприймає від пісень і казок — це цінний скарб на все життя. Це дасть їй почуття гордості на своє походження, з

яким вона увійде в довкільний світ. Також урядження родинної хати й дитячої кімнати залишає на ній свій вплив. З оцим побажанням вона звертається також до Союзу Українок Америки і до мене, як нововибраної виховної референтки.

Ці відомості доповнює командантка новачок п-ні Катря Довбенко. Перед нею найтрудніше завдання — перебороти незнання української мови в новачок. Їй важко приходить усувати в дітей діалектизми, особливо українізовані американські слова, бо батьки вдома їх уживають. Прикро слухати цих макаронізмів, каже вона, що так уже засмітили нашу мову. Ми всі українці у вільному світі повинні удосконалювати себе, свій розум, своє знання з усіх ділянок, а разом із тим свою мову. Сама вона живе в Нью-Кенсінгтоні, де немає українського оточення; там вона зорганізувала школу українознавства для дітей третього покоління (лемків і бойків). Виявляється, що їй легше вчити по-українськи тих, що зовсім не знають української мови, ніж усувати ці діалектизми в наших дітей.

Дальше доповнюють дискусію студентки-виховниці з Булави — лп. Леся Масюк, Наталка Скочляс, Ірина Кондра, Ірина Ковшевич, а вже перед моїм від'їздом Ярина Грабовенська. Їх побажання зворушують своєю вірою й надією. Треба, кажуть вони, щоб наші образотворчі мистці змалювали нам красу України в образах, якої вони вже не пам'ятають, а дітвора й не уявляє собі. Треба, щоб наші письменники розробляли у своїх творах постаті й проблеми, що цікавлять молодь. Треба, щоб наші педагоги подавали українознавство у приступний і цікавий спосіб. От тут, напр., при „вогниках“ ведуться дуже цікаві гутірки, в яких подають дітям історію, географію й літературу України. Навіть довші гутірки діти слухають із захопленням і з того виваються цікаві питання й дискусії. Діти запам'ятовують це докладніше, ніж коли б це було подане у школі, на скри-

Сорок років тому

(Із спогадів телефоністки)

Нелегко воно пригадати події з-перед сорок літ. Ніколи вони вже не можуть бути повними, бо виринають тільки моменти, які маркантно вбилися у пам'ять. Решта загубилась у мряці часу при недоліках пам'яті, спричинених між іншим перебутими хворобами, питомими для того часу.

Та все ж раз-у-раз повертаюсь до нього думками. Мені припала лиш скромна участь телефоністки й медсестри в дії УГА. Та це переживання дало мені багато і в великій мірі спрямувало надаліше мое життя.

Два роки перед 1. листопада 1918 р. обняла я службу поштової уряднички в Задвірю коло Львова. Це був важний залізничний вузол від сходу. Мої начальником був тоді поляк.

На цьому становищі застав мене пропам'ятний день 1. листопада. Вже перед тим доходили до мене слухи, що валяться фронти. Вісті

пучих лавках, при поломаному столі, сухою реторикою.

Та найбільше потрясло мене їх кінцеве прохання. Всі, як одна, висловились у тому напрямі, щоб батьки не вчили дітей тієї ворожости, яка існує між українцями католиками й православними, західнього й східнього походження та різних політичних партій. Молодь цього ніяк не може зрозуміти. Це її найбільше знеохочує й відстрашує від громадського життя, яке не повинно обмежуватись до груп і групок. Оце й найважливіше побажання до жіночої організації, щоб вона мала вплив на з'єднання всіх кругів нашого громадянства.

Отже висновок із цих розмов ясний. Без батьківського дому, без твердої настанови матерей, без уваги мистецького світу, без охоти цілого громадянства не збережемо молодого покоління. Відповідальність за те тяжітиме на всіх в однаковій мірі та передусім на українській матері.

ці потверджували австрійські старшини, окреслюючи це словами „es ist schlecht, es ist sehr schlecht“. Про становище українців у тому часі я не мала ясного поняття.

А тут, дня 1. листопада, коли я, як звичайно о 8-ій год. рано прийшла до праці, на мое здивування загордили мені дорогу при вході до поштового будинку два стрільці з українськими відзнаками на військових шапках. Вони кинули мені короткий запит:

— Хто ви?

На мое вияснення українською мовою вони, впевнившись, що я українка, сказали мені, що тепер настала українська влада і що мені припаде обслуговувати телефонічну централю, як потім виказалось, виключно для військових цілей. Ця хвилина потрясла мною до глибини. Я увійшла до поштового будинку, мов на крилах. Яюсь не пригадую собі, в який спосіб відсунено мого начальника, бо він перестав урядувати. Я пішла до свого нового призначення, свідомо, що прийдеться мені виконувати відповідальне завдання.

Воно лягло відразу всім тягарем на мене. Перші три дні і три ночі я передавала й відбирала самі військові прикази та повідомлення. Ці три дні безперервної служби, не маючи нікого для зміни, мене дуже вичерпали, я попрохала команданта станції (це він видав мені перший наказ виконання служби), щоб призначив когось на зміну в ночі. І дійсно, ввечері прийшов джурити стрілець. Коли я на другий день явилась на службу, завважила, що бракує слухавок і помічного телефонічного апарату. Я зголосила про це негайно командантові й по розшуках ці речі знайдено у двох залізничних урядовців (один із них був поляк, а другий єврей). Їх негайно усунено, иначе їх відхід прикро відчувався, бо з браку наших фахівців, трудно було їх заступити.

Так почалась моя телефонічна служба для УГА. В день я повнила її, а вночі заступав мене стрілець. Вага телефонічної служби в Задвірі мала особливе значення в часі, коли почались бої у Львові, а потім, коли по відступі 22. листопада протягались під самим Львовом.

Тяжкий це був час. Свідома своєї відповідальности увага моя була весь час напружена, телефонічних приказів і розмов багато. До того хвилювала мене боротьба, що йшла так близько нас. А тут повз мої очі (поштовий уряд був близько станції) йшли поїзди з полоненими з російської армії. Обдерті, голодні, десятковані тифом та еспанкою, пішки або чіпляючись залізничних возів, вони вертались до мів та знесилені залягали станцію. Багато з них тут таки вмирало.

У другій половині грудня Команда Бригади УСС, що находилась тоді близько в Куровичах, на мое прохання призначила другу силу на поштового урядовця. Від тоді праця полегшала і ввійшла приблизно на нормальну дорогу. Тоді вже було в мене більше вільного часу і в грудні, крім звичайної своєї праці на пошті, прийшлося подумати про збірку акцію в селі для нашого війська. Наближався час Різдва й крім заспокоєння звичайних потреб хотілось відмити яюсь це радісне свято. У селі створився комітет, що займався збіркою теплого одягу і взуття. Наші добросердечні селяни жертвували, що могли. Щотижня їхали підводи до Команди в Куровичах, повні хліба, сала, яєць та теплого одягу. Звідтіля висилано ті припаси на фронт.

Із фронту під Львовом доходили до нас то невеселі, то знов бадьорі вісті. Хвилеві невдачі скріплювала надія, що під кінець грудня придуть нові військові сили з усіх частин краю. Розпочали наступ — ми почули про зайняття Личакова. Тим часом якраз на на-

ше Різдво прийшлося нам знову у Задвірі з тривогою оглядати наші військові частини, що відступили під натиском поляків, які передерлись із півночі до Львова, займаючи Жовкву. Потім знов із кінцем січня, як це приносили вістки, наше положення поправилось, Жовкву відбито і небезпека часо-во проминула.

А тим часом мої дні минали при телефоні у постійному напруженні. Відомості з фронту я сильно переживала! Радість моя була велика, коли то в лютому чи може в березні ми дізнались про наші успішні бої під Городком. Наші зайняли Долиняни під проводом пор. Івановича і тим способом оточили Львів, перериваючи залізничу лінію Львів-Перемишль.

В часі, коли то з фронту доходили ці відрадні вістки, у нашому селі загізділось інше лихо. Побудовано в нас бараки для приміщення хворих на висипний тиф стрільців, що прибували транспор-тами з фронту. А вслід за тим тиф заглянув також до наших сільських хат. Люди почали хворіти, а також умирати; похорони відбувались щодня. Настав сумний час!

Серед постійного нервового напруження при моїй відповідальній праці, серед постійних вісток про нові захворіння проминав час. Один радісний момент запам'ятався мені. Це було тоді, коли прибув перший ешелон із Великої України, ведений Січовими Стрільцями з Києва. Вагони були навантажені всяким матеріалом. Вступила в нас віра, що починає вже приходити підмога від наших братів. Ми знали дотепер тільки про Загін ім. Гонти під командою отамана Долуда, що боровся під Львовом.

Нагло прийшла вістка, що на фронті припинено бої. Заключено перемир'я з причини приїзду аліантської місії. Після оточення Львова, внаслідок досягнутої перемоги під Городком, дійшло до переговорів.

Тим часом у селі ніщо не змінилось. Вже місяць квітень і наш сільський комітет почав турбуватись приготуванням збірки для нашого війська на Великдень. А тут тиф розпановився ще більше в селі. Захворіла також родина моїх господарів — четверо хворих у

моїй хаті! До моєї напруженої праці прибавився ще один обов'язок, бо хворих треба було, наскільки це мені час дозволяв — доглядати. На добавок передісталась до нас вістка про те, що поляки готують нову офензиву, діставши підкріплення знаменито вивінуваним військом під командою ген. Галлера.

Саме тоді, коли ми вже готовились до висилки зібраного комітетом добра, одного вечора, повертаючись із села до хати, відчула я біль голови. Невже й мене досягнуло? Дещо затривожено поклялась спати, а другого дня вже була гарячка, що досягнула 39°. Обняла мене тривога, що й мене не минув висипний тиф у домі, де лежало четверо хворих. Що буде з телефонічною централею — маячилиось мені у хвиликах, коли гарячка минала. І справді, начальник того дня навідався до мене, занепокоєний моєю відсутністю (бо ж не було кого післати до нього). Три дні я пробула під опікою добрих знайомих, а потім перевезли мене до тифозних військових бараків. Там поміж приступами гарячки дійшла до мені вістка про наступ галерців і що під їх натиском наші війська почали вже відступати.

Прийшов наказ евакуації шпиталю з Задвіря і нас усіх перевезено до Бродів та приміщено третього дня по кризі в цивільному шпиталі. Там я перебула час видужання й повернулась до Задвіря. Застала поштовий уряд у стадії евакуації. Начальник пошти дістав наказ відступати разом із військом. Що мені робити? Я ще зовсім була знесилена тифом, та все ж була військовою урядничкою і з приходом поляків мені грозив арешт. Ми навантажились на поїзд та перед Тернополем мусіли пересісти на кінну підводу, якою заїхали до Березовиці Великої. Дальше вже не було транспорту. Мій начальник подався за військом пішки, а я не могла зважитись на те, бо зовсім підупала на силах. Примістившись у сільській хаті, я рішила чекати того, що буде.

Тим часом доходили тривожні вістки, що поляки наближаються. Моя господиня (у хаті жили старша жінка з дочкою) потішала

мене, що видаватиме мене за свою дочку. З тривогою дожидали ми подій. Ось уже останки наших вояків відступили. Настала тиша в селі, як буває перед бурею в природі, все принишкло, дожидаючи лиха.

Другого дня з'явилися польські кіннотчики в селі і зажадали квартири в нашій хаті. Ми три самітні жінки запротестували, щоб вояки примістились разом із нами в одній кімнаті. Та вони не зважали на те, відперши злісно, що „якби пшишли кабане, то ви би сен згодзїли“. Вони таки примістились разом із нами, але поводитись прилично. Другого дня почали забирати всю пашу для коней, що не обходилось без протесту з нашого боку та польської лайки під нашою адресою. Кілька днів вони нам так докучали.

А тут одного дня ми завважили неспокій і якусь метушню в польських вояків. Показалось, що це був їх приспішений відворот. Уночі почувся стукіт до вікна — сусідка прийшла мене перестерегти, що поляки втікають, але шукають за мною. Господиня порадила мені схватись у картоплі поблизу хати і я там пересиділа цілу ніч. На світанку почувла сильно стрілянину з крісів, а потім усе втихло. По якомусь часі почувла я шелест і кроки людей зовсім недалеко. Я підняла голову й побачила врешті рідний однострій — це була вже українська частина!

Обережно пересунулась я до хати (бо вже знов почалась стрілянина). В короткому часі в'їхали 4 гармати на майдан перед нашою хатою та цілу годину ревіли, обстрілюючи поляків. Ми лежали на підлозі, приглушені гуком. Потім дуже скоро того дня наше військо пересунулось на Тернопіль. Наша радість не мала кінця! Третього дня з обозами, що переїздили через наше село, задержався також якийсь шпиталь.

Наступ був спричинений Чортківською офензивою і в висліді наші війська рушили в напрямі Львова. Мені нетерпеливись повернутись на давнє місце праці в Задвір'ї і я рішила спробувати це. Зголосилась до команданта шпиталю д-ра Білосора, прохаючи дозволу прилучитись до обозу шпи-

Два ювілеї

(З нагоди 60-ліття Єлисавети Павловни Кужім-Скоропадської)

27. листопада ц. р. Єлисавета Павловна Кужім-Скоропадська закінчує своє 60-ліття. Недавно тому, по смерті своєї сестри Марії, вона обняла провід гетьманського руху. З її звернення з того часу, поміщеного в українській пресі, промовляє свідомість великої відповідальності і щирість.

Єлисавета Павловна вже відома нашим читачкам. У ч. 6, 1954 р., ми подали її силуетку пера д-р Н. Василенко-Полонської. Із неї пізнали ми її як видатну різьбарку, що виконала ряд скульптур та брала участь у численних виставках. Та в останніх роках уже немає вісток про таку працю Єлисавети Павловни. Вже в 1932 р. послабла вона, коли створився в Берліні Український Допомоговий Комітет для голодуючої України. І що даліше розгортались політичні події, то все більше поринала Єлисавета Павловна у громадсько-політичну працю. Вона стала помішницею і секретаркою свого батька, а коли гетьманич виїхав заграницю, старалась заступити при батькові його місце.

Про її дбайливу опіку над остивцями під час війни вже була згадка в попередній нашій статті. Війна закінчувалась, не здійснивши покладених на неї сподівань. А доля вимагала від Єлисавети Павловни ще одного важкого іспиту. Виїж-

тала. Це не було легко тому, що я мала з собою трохи багажу. Та вкінці придбала згоду і на возі разом із шпитальним обозом подалась через Кутківці в дорогу на Львів. Прийшлося нам задержатись у Плугові коло Золочева, коли почався затяжний бій за вхід до Львова в Гологорох. І ми до Львова не дійшли. Наша армія була змушена не під впливом поразки, але з причини браку стрільного відступити на схід до Збруча.

І так закінчилась моя праця телефоністки, перший етап моєї служби в УГА. Почався той другий, пов'язаний із долею Полевої Лічниці ч. 1, яка входила у склад І. Корпусу УГА.

джаючи майже останнім поїздом із збомбленого Берліну, вона пережила по дорозі смерть улюбленого батька, якого й сама серед найтрудніших умовин поховала.

По війні доля усміхнулась їй в особистому житті: Єлисавета Павловна знайшла вірного друга життя в Василі Кужімі, видатному громадському діячеві. Разом із ним пережила вона даліші великі втрати — смерть матері і двох братів. І коли їй врешті прийшлося і його поховати, а вслід за тим і сестру Марію Монтрезор — Єлисавета Павловна побачила перед собою тільки одне завдання: служити Батьківщині на чолі того руху, що його очолював її покійний Батько.

Л. Б.

Єлисавета Кужім-Скоропадська
Гол. Керманіч гетьманського руху

Elisabeth Kuzhim-Skoropadsky,
leader of the Ukrainian Hetman
Movement is celebrating her 60th
birthday

Маруся Бек,
голова Міської Ради Дітройту

A Testimonial Dinner honoring Miss Mary Beck, President of Detroit's City Council on the 25 anniversary of her career was given by Ukrainian community of Detroit, Mich.

(У 25-ліття громадської праці
Марусі Бек)

Здавалось би, що 25-ліття громадської праці — це ще невеликий шмат часу. Та бувають умовини, що виказують особливі досягнення. Таким був громадський шлях Марусі Бек.

Її життєпис уже відомий читачкам Нашого Життя. Нещодавно зорганізоване жіноцтво мало нагоду вітати її на Світовому Українському Жіночому Конгресі та радіти — уфундуванням літературної нагороди для жінок-письмениць. Майже рівночасно вона ввійшла до Комітету Виставки Українського Образотворчого Мистецтва в Дітройті.

Постать Марусі Бек вже стала невідлучною появою українсько-американського життя. З дому батьків-лемків вона винесла любов і пошану до свого, рідного, а юначкою вона зачерпнула духу рідних земель. Перші кроки у громадському житті вона ставила у своєму середовищі: її заходами навчалась дівтора у Питсбурзі, гуртувалось жіноцтво у Дітройті і вийшов перший український жіночий журнал на американському континенті. Коли відкрилась для неї перспектива фахової праці в американському середовищі, громадський інстинкт

„За гонор“

Дорога Делікатко!

Богу дякувати, жисти написали листа на християнський розум, бо до тепер писали йно за ідею й биз

соро підказав їй, куди спрямувати свої сили. До того часу ще не було жінки в міській раді Дітройту. Ця кандидатура коштувала їй багато зусиль, але в цій боротьбі її громадська особистість оформилась і дозріла. Коли в 1949 р. Маруся Бек стала радною м. Дітройту, вона доказала чого може досягнути жінка впертою працею і твердою настановою.

Десять літ пробула Маруся Бек на тому провідному пості і закрипила себе міцно в американському громадському світі. Із площини свого становища вона вдержує теплі й сердечні взаємини з українською громадою, слідкуючи пильно за її розвитком. Вона є частим гостем на її імпрезах, радо зустрічається з провідними людьми. А тепер чинно включилась у наш культурний процес, фундуєчи літературну нагороду й підтримуючи світову виставку образотворчого мистецтва. Можливо, що її шлях поведе її у тому напрямку. Та саме тепер, коли українська громада Дітройту відзначає 25-ліття її громадської праці, український культурний світ відмітить цей її осяг. А українське жіноцтво з вдячністю пригадає її перші кроки, що скріпили початки українського жіночого руху на американській землі. Л. Б.

ідеї, али хто за піршим, хто за другим, то неак ни визнаш.

Хоч ем не була на тій світовій конвенції, али ми кума всьо розповіла, гет, що було й ни було. А всьо през ту нову конституцію. Що нове — то біда, та ще й яка біда, коли не триматися традиції. Бо коли шось зачинається з якимсь номером, то кигніть до кінце!

А вони — сім літ писали, сім місяців читали, сім годин ухвалели... І що вийшло? Га?

Коли за сім тижнів розігнались пхати нову конституцію в старі рамне — тріщит, не влазит та й тепер шукают, де ганч. От тобі й на! Хоч зачинайте знов із кінце!

Вас, голубонько, гризе сумліне, жи ни зробили порятку з відступаючими членкинями Гол. Управи? Я си міркую, жи то повинна була взети сі до того Спільна Опіка, молодшим дати пенсію, старших впахти на беззаробітне, бо як так їх люзом пустити? Покегнут до еншої ворганізації тай будут навпротів.

А типер бим вас просила, бисте сі впімнули за тими члинкинеми, жи то в нас є „за гонор“.

Була в нас така файна членкиня, бувало, як забалакає за вкраїнську кривду, а як заплачи, то серце тріскаї. Вона плаче, а ми якийно цент маїмо, даємо. Файно було, ая, та ворог ни спит...

Ось по тій новій конституції наша касієрка причипиласі до неї, як шандар, с криком:

— Шісць літ ви ни платили дусу, або платіт або вийдіт с мітінгу! Чуєте, серденьку, що сі в нас твори?

А вона касієрці:

— Я за гонор членкині і ми сі пошінівок належит. Єк бим була вашов предсідательков, то бисти ніхто дусу не платили! І ще шось навбіцела, але вже з радости не спаметалам.

То запитайтисі там у Централії чи би і не приймили за екусь рефиратку, то вона зараз дасть пориток жи не тра нікому платити дусу й будим мати членкинь, ой будим і всі — за гонор!

Йно тоті найголовніші касієрці нич про то ни споминати, бо касієрки всі на едно копито шиті, ци на долі, чи на горі.

Ше бим вам хтіла спімнути за тоті делікатки, жи сі позбігали з енших країв на ту світову конвенцію, али трохи покім, бо ше йкісь колотетсі по Гамериці, бо був тробил.

З великим пошінівком
Феся Сорока

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ДО ДОПИСУ ПРО СТУДЕНТОК

Від імені всіх студенток дякую за зацікавлення нашою скромною громадою. Нам було приємно прочитати про те, що нашу працю жіноцтво оцінило.

Та рівночасно в дописі знайшлося кілька помилок, які хотіла б я цим справити.

Ми, себто згадана група дівчат, не належимо до Клубу при Мерилендському університеті, що його прийнято у склад СУСТА. Ми є членами Української Студентської Громади (У.С.Г.Б.).

Так само згадка про Студ. Дні не є точна. Це є імпреза, яку ми влаштуємо щороку, а не тільки у звязку з 50-річчям Зїзду Укр. Студентів. Відмічення 50-річчя — це була надпрограмова імпреза. Після перших Студ. Днів ми видрукували збірник п. н. „Україна у II. світовій війні“, а після других „Проблеми українського студента“.

Допомогову акцію для студентів у Польщі ми розпочали два роки тому, а не цього року, як було подано.

Оце прохаю подати до відома у Вашому журналі.

Христя Совган
містоголова Укр. Студ. Громади
у Балтиморі

З ПОЧУТТЯМ ГОРДОСТИ

Висилаю передплату й хочу висказати при тому, що журнал стоїть на високому ідейному і художньому рівні. Кожна українська жінка повинна мати його на своєму столику. Це не тільки дасть їй приємні хвилини, але наповнить її гордістю за всіх українських жінок.

Л. Гордієва
Говмбаск, Австралія

Із бунту проти буденщини

Індивідуальна вистава картин — це вже подія у житті мистця і нашої спільноти. І коли проголошено виставку картин Марії Красноносової, це всіх зацікавило. Про її мистецький шлях дотепер мало було відомо. Тому хотілось поглянути на її творчі зусилля й пізнати цю мистецьку індивідуальність.

На виставці зустріла нас невеликого росту жінка. Її постать губилась серед великих полотен, але в теплі її усмішки та в сяйві її очей відчувався звязок із цим світом кольорів і ліній. Розмова навязалась дуже легко.

— Коли я почала малювати? — промовила вона. — Це трудно сказати. Фарбами й кистю я стала орудувати щойно коли приїхала до Америки, отже 12 літ тому. Але туга за лініями й барвами дримала в мені від дитинства. Часом, коли не було паперу, (а це діялось під час I. світової війни), то я рисувала дручком по піску.

Вона усміхнулась до свого спомину. — Для навчання рисунку не було в мене умовин. Батьки не могли цього дати, а потім життя поставило свої вимоги — заробіткова праця й подружнє життя, материнство. І так це все перемагало тягу до мистецтва. Аж врешті Америка мені допомогла...

— Як це так, — засміялась я. —

Дехто нарікає, що Америка вбиває пориви таланту...

— А в мене навпаки! Коли ми почали тут пробиватись, (а це не було легко, це ж знаєте), то я вже не могла перемогти себе. Раз, перебуваючи сама вдома (я ж боялась навіть своїй рідні признатись про те), стала рисувати китицю квітів, що стояла на столі. Ось вона — п-ні Марія видобуває з закутку залі невеличку картину, на якій поблідлими кольорами всміхаються головки квітів.

— Фарба вже покришилась на них. Бо ж я малювала тим, що саме мала в хаті — шкільною крейдою, тушом, губним олівцем, чорнилом. Але я бережу цей образок, бо він показав мені дорогу.

Пані Марія розказує, як поволі призналась чоловікові у своєму замилуванні. Він прийняв це доволі скептично, але й не боронив. Навіть провів її кілька разів, коли стала малювати краєвиди. І так вона набрала відваги і записалась до малярської школи. В Едукейшенел Елаенс пропрацювала вона 4 сезони.

— А поміж те все поспіх і напружена праця. Бо ж треба було заробити на прожиток! Нераз працюєш у фабриці, де гуркотять машини і праця горить у руках, а в думці снуються кольори й тіні. І

Марія Красноніс: Соняшники
Maria Krasnonis: Sunflowers

вже по дорозі додому зарисовується і вже хочеться це перелити на папір, але ні — треба обід дати родині. І вже по всьому, ввечорі — годинка-дві для мене, для мого малювання...

Ось як постав мистець із Марії Красноніс. Із бунту проти буденщини, проти напруженого темпа... Треба признати, що Америка в цьому допомогла. Бо хоч придала зразу, проте дала змогу вчитись і виставляти.

І пані Марія розказує, як вона вперше показала свої картини на вулиці в Грінвіч Віледж. Це, як відомо, частина Нью Йорку, де мистці виставляють двічі в рік, у червні й вересні. Там треба зареєструватись на місце і можна зайняти його за невеликою оплатою від 12 год. до сумерку. Коли дощ, тоді треба поспішати до сховку картин, що тут же близько знаходиться.

— Це доволі томливе зайняття, але дає багато цікавих зустрічей. Під кінець тижня там хмари відвідувачів. Бо ж це вже відоме в Нью Йорку видовище й не один відомий маляр там починав.

Та тепер уже пані Марія там не виставляє. Її твори вже виставлялись у Саліван Арт Галери, Едем Егаб Арт Галери. Бере участь у виставках Обеднання Українських Мистців, а цього року вперше у Образотворчій Виставці Жінок-Мисткинь. Врешті рішила влаштувати самостійну виставку у примі-

Марія Красноніс біля своєї картини
Maria Krasnonis who recently exhibited her paintings in the Ukrainian Club in New York

Велика втрата

(На свіжу могилу бл. п. Розалії Сидорик)

Важким ударом пройняла нас вістка про смерть провідної членки Союзу Українок Америки. Розалія Сидорик недавно тому стала членом Гол. Управи СУА. Та її значення й питома вага зарисували себе далеко скорше у Союзнянській праці.

Розалія Галізів народилась 1903 року в Добрянах коло Стрия. У 1921 р. прибула до Америки і в тому ж році одружилась із Василем Сидориком. У 1940 р. втратила одинокого сина. А дня 8. жовтня 1959 р. по тяжкій операції Всевишній покликав її до себе.

Оце короткий життєвий перебіг людини, що ми її провели в останню дорогу. Та це тільки зовнішні рямки багатого її життя. Громадський її шлях можна накреслити декількома етапами. У висліді його Розалія Сидорик була членом управи Ліги Американців Українського Походження, членом Ширшої Ради УККА, членом Гол.

щенні Літ.-Мист. Клубу, щоб показати весь свій дорібок.

А він імпазантний. На виставі показано 62 картини різного формату. Квіти, краєвиди, мертва натура, тварини. З особливою увагою малює пані Марія Нью Йорк, його панораму, його закутки. Це місто суперечностей допомогло їй сформуватись і тому воно займає тут центральне місце.

В останньому часі море стало усувати його. Пані Марія проживає часто у своєї дочки і там має нагоду спостерігати його. Стихія моря і його розшалілої сили пориває її. І воно схоплене в кількох картинах, що залишають сильне враження.

— Мені кажуть, чому я малюю різнородно? А хіба дійсність однакова? Все залежить від настрою, від підходу, від наставлення хвилини. Малюю так, як у цій хвилині відчуваю. І тому воно виходить різно.

Прощаємось. Покидаю цей багатий світ, що окружає невеликого росту жінку. І з подивом думаю, як це дивно нераз мистецтво пробиває собі дорогу. Л. Бура

Управи СУА і головою 22 Відділу СУА в Шикаго. Була також членкою Т-ва кн. Ольги при церкві св. Миколая і членкою 125 Відділу УНСоюзу.

Здавалось би — небагато. Та для кожного, хто знає наше громадське життя ясно, що за цими постами лежить довгий гро-

Розалія Сидорик
The late Rosalie Sydorik,
member of the UNWLA National Board and President of the 22 UNWLA Branch in Chicago

мадський шлях. Це велика сума громадської праці, дбайливого виконання обов'язків, уважного ставлення до співробітників і розуміння й любови для організації. Цим усім відзначалась покійна Розалія Сидорик. Не маючи спочатку досвіду у громадській праці, вона дбайливим підходом придбала його. Уважно працювала над самоосвітою, пильно слідувала за політичними подіями. З роками зростало її громадське вироблення. Поволи зискала вона довіря і симпатію своїх співробітниць. І коли прийшла хвилинка, що її 22 Відділ покликав на свою голову, вона не завагалася перебрати на себе цей обов'язок. Серед трудних обставин вона повела Відділ і виявила свою громадську зрілість.

Це стало підставою до даль-

шого її росту. Подаємо в цьому числі одну з її радієвих гутірок, які вона вміло підготовляла й виголошувала. У минулому році стала репрезентувати Шикагівську округу в Гол. Управі, а XII Конвенція СУА вибрала її референткою суспільної опіки. Та вже не могла вона проявити своїх здібностей у тому напрямі. Немволима смерть вирвала її з наших рядів.

З глибоким жалем попрощала її українська громада в Шикаго. Союзнянки помолились за неї та провели її в останню дорогу. Але втрату її відчув не тільки один гурт, а ціле членство СУА. Воно наділило її довірям на останній Конвенції СУА, сподіваючись тісної і радісної співпраці. Та не довелось...

ПОДЯКА

Письменниця Олена Цегельська зложила в нас 18 прим. своєї книжки „Тайни гір“ для шкільних бібліотек у Німеччині. Пересилаючи їх на адресу Об'єднання Українських Жінок у Мюнхені, складаємо оцим нашій письменниці щире подяку. Наше юнацтво в Німеччині зуміє цей подарунок оцінити!

Фонд „Мати й Дитина“

СВІТОВИЙ КОНГРЕС МАРІЙСЬКИХ ДРУЖИН

У днях 20.—23. серпня в Савт Орендж коло Ньюарку зіхались представниці Марійських Дружин із різних країн. Народи провадились у п'яти мовах. Українські Марійські Дружини репрезентувала п-ні д-р Марія Струтинська з Філадельфії. Вона зложила звіт про історичний розвиток Марійських Дружин і брала участь у працях секцій. У секції французької мовної групи зареєстровано досвід наших Марійських Дружин під час дискусій на тему „Чи слід лучити діла милосердя для душі з ділами милосердя для тіла в працях Марійських Дружин?“ Деякі почини в праці інших країн можна б із успіхом примінити серед нас.

На конгресі була приявна також делегація Сестер Службниць із Анкастери, Онт., із Словтсбургу, ЗДА, і з Йоркстону, Саск.

Слово голови СУА

Окружні Зізди вже поза нами. Вже почався рух у Відділах, здійснюються зимові пляни. Тому й хотіла б я поділитись із Вами своїми думками, спостереженнями чи заввагами. Особистий контакт із членами такий потрібний, як листування між членами родини.

Приємно мені згадати відвідини Відділів у Шикаго. Прибула я на 10-літній ювілей 22 Відділу дня 27. вересня. Там відбула наради з управою цього Відділу, зустріч із членками 36 Відділу, промовляла в радіопередачі 22 Відділу — отже пізнала все життя цього нашого осередку і відчула його патріотичну атмосферу.

В дорозі до Рочестеру, де я була запрошена на ювілей 6 Відділу, дня 11. жовтня, я довідалась про ненадійну смерть бл. п. Розалії Сидорик, голови 22 Відділу у Шикаго. Вістка ця вразила мене сильно, бо при нашому прощанні не було ніяких познак, щоб вона була аж так тяжко хвора.

Прибувши до Рочестеру, я застала там уже делегаток СФУЖО пп. Ірину Пеленську й Олександрю Бойко-Сулиму, які того ж вечора мали зустріч із громадянством. Відбулась вона при поважному числі громадян і вказала на широкі обрії, що їх відкрив Світовий Конгрес Українського Жіноцтва. В неділю, дня 11. жовтня, після Служби Божої відбувся бенкет 6 Відділу при великій участі громадянства з гарною мистецькою програмою. Делегатки СФУЖО зложили також свої побажання.

Люблю зустрітись із членами нашої організації, з якими довелося працювати довгі роки і з ними духово виростати. Вони зворушують мене отим привязанням до свого діла, що його — хоч старші вже — не покидають. Пригадують мені оті вояки на стійці, що вірні своєму стягові до кінця.

А повернувшись із поїздки — знайшла я заклик Українського Народнього Фонду в справі збірки вкладок. Я певна, що всі Відділи СУА вже вирівняли свою вкладку до УККА, а коли ні, то це в найкоротшому часі зроблять. Та не

йдеться тільки про Відділи, а й про членство СУА.

Дотепер ми стояли на другому місці щодо жертвенности на цілі УККА. Треба, щоб ми й надалі оправдали це місце й проявили себе повноцінними громадянами. Бачимо велику роботу Українського Конгресового Комітету Америки й його осяги. Треба показати й ділом, що її оцінюємо!

А в Нью Йорку знов чекав мене інший світ — Конвенція Нац. Ради Жінок Америки. Окрім мене прибули члени Гол. Управи СУА пп. Катерина Пелешок і Олександра Різник. Представниці около 30 центральних організацій Америки — сам квіт американського жіноцтва — радили і промовляли. Довелося й мені зложити звіт про працю Союзу Українок Америки. Я включила в нього ширшу згадку про Світовий Конгрес Українсько-

го Жіноцтва, що про нього вже чули від містоголови Де Віт Стеттен, яка промовляла на нашому бенкеті. Мені гратулювали за нашу працю та ставили за приклад громадської вироблености.

Знаходжу, що навіть такі гарно впорядковані організації, як Нац. Рада Жінок Америки мають такі самі потреби й проблеми. Дочільно було б і в нас зробити евалюацію нашої організації, щоб знати, котра з ділянок найважливіша, менше важна, котрі з завдань треба опрацювати з Централі СУА, а котрі добре було б лишити членам до опрацювання, щоб тим викресати в них ініціативу й більше заінтересування.

Знаходжу, що ми повинні подбати більш, як дотепер, про розміщення наших Відділів у домівках, де вони могли б вести свою господарку, мати бібліотеку, архів

Із Міжнар. Жін. Виставки в Нью Йорку:

Кіоск української культури заповнили картини образотворчих мисткинь. Поруч погруддя гетьмана Мазепи виконання С. Литвиненка — дві дижурні пані, що інформували публіку: п-ні Ольга Сливка і п-ні О. Кекіш у полтавському і гуцульському вбранні

From the International Women's Exhibition in New York:
The UNWLA cultural booth showing paintings of Ukrainian women painters. Two girls in Ukrainian national costumes distributing pamphlets.

Посмертна згадка

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Ділимось сумною вісткою із членством СУА, що в жовтні ц. р. відійшла від нас у вічність наша членка Анна Тимків, з роду Струтинських. На рідних землях активна і повна охоти до праці у товариствах, у новій країні поселення, хоча кволе здоров'я їй не дозволяло, коли лиш мала силу, бувала між нами і своїм погідним успосібленням і щирим усміхом гуртувала коло себе других. Остала по собі сум у серцях своєї родини і членок нашого Відділу, які громадно взяли участь у сумних обрядах панахиди й похорону.

І. С. прес. реф.

ДІТРОЙТ, МИШ.

31 Відділ СУА ім. княгині Ярославни попрощав дня 29. жовтня

— одним словом, щоб почували себе, як удома і щоб не витрачалось кожного місяця часу на підшукування приміщення, потрібного на збори. А також потрібна постійна адреса Відділу, особливо з огляду на ділянку суспільної опіки.

А також треба би подбати про видання різних інформаційних матеріалів англ. мовою, якої так дуже домагались тут народжені. Це не тільки візитівка, що репрезентує нас перед тутешнім світом. Але також напрямна для молодих наших працівниць.

Вважаю, що наші членки повинні ділитись із нами своїми бажаннями й потребами, що їх Екзекутива могла б студіювати. Аналіза змісту й потреб нашої організації є більш доцільна, ніж критика й негодування. Я вірю, що всі ми — членки нашої організації повинні ділитись нашим знанням і життєвим досвідом. Знаходжу, що коли члени сходяться чи обмінюються думками, то пізнають себе і тим самим їх пляни переходять у діло скорше й більш успішно.

Я була б рада листовим відгукам на це моє письмо до Вас.

Олена Ф. Д. Лотоцька
голова.

Увага!

ШУКАЄМО МОЛОДОГО ТАЛАНТУ

Вже надійшли зголошення з деяких округ. Показується, що всюди є талановиті молоді українки, що пробивають собі шлях у мистецтві, в професійному житті, в науці. Та ще не всі округи висказались. Прохаємо подавати свої зголошення на признання найкращого молодого таланту в 1959 р.

НА ТЕРЕНІ СУА

У найближчому часі Відділи зголосили такі імпрези:

22. листопада — День Подяки у Філадельфії — 48 Відділ СУА.

6. грудня — Вечір Письменниць у Ньюарку — 28 Відділ СУА.

13. грудня — Андріївський вечір у Філадельфії — 10 Відділ СУА.

30. січня — Вишивані Вечерниці у Дітройті — 63 Відділ СУА.

ПОСИЛКИ ОДЯГУ

Щораз більше Відділів звітує про посилки вживаного одягу до Європи. Жіночі руки раді допомогти потребуючим українцям у Польщі і Югославії. Треба пам'ятати одначе, що клімат у тих країнах більш суворий і людям стають у пригоді теплий одяг і міцне взуття. Тому треба уважно переглядати вбрання і висилати хоч уживані, проте солідні речі.

ВИРІВНЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

До змагу за „Наше Життя“

Наш журнал уже став приятелем, що необхідний у Вашій хаті. Щомісяця черпає з нього відомості й розвагу, допомагає собі приписом чи взором. Чи не хотіли б Ви причинитися до поширення його? Щоб і інші українські родини зацікавились ним та впровадили його у свою хату?

Є багато ще місцевостей, в яких „Наше Життя“ ще недостаточо поширене. Дехто ще не мав нагоди бачити його, другі знов відкладають замовлення на пізніше. А річна передплата — чотири долари — це невелика сума, навіть у скромному бюджеті. Напевно можете позискати передплатниць, коли б вказали на користі й осяги журналу.

Також у Миколаївський і Різдвяний час, або з нагоди ім'янин й уродження все є можливість презентувати його в формі дарунку.

Коли придбаєте п'ять нових читачок, і пришлете їх цілорічну передплату, тоді адміністрація журналу признасть Вам даром однорічну передплату, або пришле книжки вартости п'ять доларів, після Вашого вибору із поданого нижче списку:

Спирит оф флейм — Лесі Українки	\$3.50
Вумен оф Юкрейн	1.00
Українка у вільному світі	1.00
На громадський шлях	1.00
Визначні жінки України	0.40
Рівноапостольна свята Ольга	1.00
Городина й овочі	0.80
Давні річники „Нашого Життя“	повні 2.50 неповні 1.50
Комплет журналу „Громадянка“	1.00
Альбом взорів вишивок	1.75
Дитячі: Золота бджілка	0.50
Осіньє листя	0.50
Золоте павутиння	0.50
Веселий струмок	0.50
Срібна зірка	0.50
Проліски	0.50

Жінради

З советської преси довідуємось про новий наступ на сили української жінки, а тим самим нові тягарі, які доведеться їй двигати. Починається нова семирічка, проголошена комуністичною партією. Її ціль видобути з України максимум продукції. Ненаситність всесоюзного центру ще далеко не заспокоєна дотеперішнім вислідом. Отож придумується все нові ходи, щоб дійти до цілі — максимальної здачі контингенту з України, якогось до речі, не регулюють якісь природні обставини, як ось посуха останнього літа чи щось подібне, а тільки вимоги центру.

На основі досвіду попередніх десятиліть Москва добре знає про величезні спроможності праці та про господарність української жінки. Тому новим засобом вибрано саме організацію жінрад (жіночих рад), яких з'їзд відбувся недавно тому в Києві. Жінради — це не громадські жіночі організації, як хтось міг би подумати, створені власними силами у своїх інтересах. Це організації, створені на наказ партії, зобов'язані до безоглядного послууху центрові, недотримання якого грозить зведенням усього в площину „саботажу“. Тоді, коли в західньому світі жіноцтво організується ради охорони своїх прав чи для кращих осягів у ділянках собі притаманних завдань — в советській Україні жінки повинні об'єднуватись на чужій наказ і в чужих інтересах, щоб тією організованою силою стати могутнім „роботом“ на чужій ниві. На чужій, бо ось знову звучать загрозливо слова московського „економа“, що в соті й тисячне пригадує українським жінкам про те, що (дослівно) Радянська Україна — це невід'ємна і складова частина Радянського Союзу. Цей же „економ“ без вагань виносить присуд над дітьми тієї

жінки і над нормуванням їхньої духовости:

Комуністичне перетворення суспільства нерозривно зв'язане з вихованням нової людини. В розв'язанні цього завдання покликані відограти неопціміму роль жінки-матері, сім'я і школа, а також дошкільні заклади. (Рад. Україна з 27. вересня 1959).

Далі йде мова про розширення сітки дошкільних закладів, що має дійти до того, що охопить всю дитвору дошкільного віку, щоб дати змогу матері всеціло віддатись комуністичному будівництву. Так має остаточно перерватись звязок матері з рідною дитиною, щоб виховати силами партії дитину на „яничара“, себто, щоб створити „нову людину для нового суспільства“. Мати ж потрібна тільки для збільшення матеріяльних дїбр і зисків з України. Як паліятив усього її родинного і господарського життя твориться для її „вигоди“ „чайні, столові і закусочні“ і за це вона мусить бути вдячна „мудрій і добрій партії“

Нелегко, видно, одначе перевести оту остаточно руїну родини в Україні. Наявність спротиву видна хоч би з того, що в пресі згадується про „справедливу критику несвідомих жінок“ на зборах, про потребу наполегливої політично-виховної роботи серед жінок, про побільшування числа партійців і партійок при кожному колективі, бо, як сказано, в їх присутності „любов до праці зростає“

Не вдалося одначе дописувачам промовчати в пресі голосів, піднесених жінками у власній обороні, коли мусіли згадати про їх критичні завваги щодо недостатньої продукції предметів для полегшення праці жінки.

З циферних даних бачимо, що кількість жінок, затруднених у

ВЕЛИКА ВТРАТА

В останній хвилині наспіла вістка, що дня 23. листопада померла в Парижі вдова Гол. Отамана Ольга Петлюра проживши 75 літ. Окрему посмертну згадку подамо пізніше.

різних галузях дійсно велика — понад 260 тисяч з однієї тільки області. Зайняття жінок дуже різноманітне; вони виступають у ролі директорів підприємств, майстрів, бригадирів, агрономів, зоотехніків, лікарів і медсестер. Та можна здогадуватись, що число жінок на провідних становищах досить мале в порівнянні з масою колгоспного й фабричного жіноцтва, бо вся увага закликів і „примучування“ до праці відноситься до рядових робітниць. Тому й головна діяльність жінрад у низах; сітка жінрад широка, вона охоплює підприємства, колгоспи, радгоспи, житлові квартали міст і селищ. Трудно це пояснювати тільки тим, що українку треба до праці приневолювати і пильнувати, щоб праця була виконана. Українка з натури працююча, а навіть заподадлива в праці. Тут слідне радше наставлення звести виробництво України і ролю жінки в ньому на провінційний рівень. Ставлячи наголос у житті і пресі, з літературними журналами включно, на осяги жінок-буряководів, телятниць, доярок і свиначок, неначе вказує „непомильний“ палець з Москви на властиве місце українки, на її підрядне становище в житті очоленого Москвою колоса..

Пониження гідности людини, як особи і члена нації та непомильний труд під оком наглядача — це та атмосфера, що оточує українку на її рідній землі. Н. І.-П.

Із життя наших Централь

ОУЖ ВЕНЕЗУЕЛІ

Дня 29. серпня відбулись ширші сходи Обеднання Українських Жінок, на яких голова п-ні Емілія Слюсар зреферувала перебіг Конгресу. Після тієї наради пишуть нам:

Ми з великим зацікавленням прослухали звіт, дискутуючи над поодинокими точками і прийшли до переконання, що згаданий Конгрес — це велике досягнення в житті організованого жіноцтва. Цією дорогою хочемо скласти признання і подяку організаторкам Конгресу та тим, що ним проводили. Подивляємо, що Ви зуміли зібрати представниць усього українського жіноцтва без різниці походження, місця осідку та політичних переконань. За те, що насвітлили незavidну долю української жінки на рідних землях та не завагалися стати в її обороні. За те, що вказали українській жінці у вільному світі її головне задання, а саме виховання молодого покоління. За те, що перестерегли цю жінку, щоб уникала дії, яка розеднує, розбиває нашу спільноту. За це все дякуємо Вам.

Ваші резолюції захопили нас своїм зрілим змістом, подиктованим шляхетністю характеру та правдивим патріотизмом української жінки. Бажаємо Вам сили й витривалости ті резолюції провести в життя і самі будемо старатись іти за їх вказівками. Крім того дякуємо шире за спеціальне привітливий та сердечне прийняття, яким Ви зустріли наших представниць — п-ню Е. Слюсар, голову ОУЖ, та п-ню Г. Коваль, голову контр. комісії.

З нагоди сходив, які відбулися у мешканні п-ні голови та на її пропозицію присутні зложили добровільні датки на пресовий фонд Вістей СФУЖО 40 боліварів. Датки зложили по 5 бол. пп. Е. Слюсар, д-р С. Припхан, Г. Коваль, М. Беневич, Л. Карпак, Л. Лазаренко, Л. Чигринців, М. Васюк.

Емілія Слюсар, голова
Марія Беневич, секретарка

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК АНГЛІЇ

Дня 3. жовтня відбулись у Манчестері загальні збори ОУЖ. Приявних було 46 делегаток від 18 Гуртків.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

У 1960 р. вперше буде розділена літературна нагорода Марусі Бек за найкращу новелу або сюжетне оповідання жіночого пера. Передбачені дві однакові нагороди у висоті 100 дол.

Надіслані твори розгляне журі у складі: Галина Журба, Наталя Лівницька-Холодна і д-р Богдан Романенчук.

Новелі й оповідання слід надсилати на адресу канцелярії СФУЖО: WFUWO, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Реченець конкурсу замикається з днем 31. березня 1960.

КОМІТЕТ ЛІТЕРАТУРНОЇ НАГОРОДИ

Звіт Гол. Управи поміщено в жін. сторінці Укр. Думки, отже членство могло заздалегідь із ним зазнайомитись. Організаційна праця йшла доволі оживлено, відбуто 8 поїздок, засновано новий Гурток і придбано 91 нових членок. ОУЖ взяла участь у Світовому Конгресі Українського Жіноцтва через свою відпоручницю п-ню д-р І. Калюжну. Суспільна опіка розгорнула працю в формі висилки пакунків до Австрії і Югославії. Зв'язки ОУЖ скріпились теж. В Окр. Святі Матері виступила з доповіддю дружина редактора „Манчестер Гардіян“ п-ні Девлін. З нагоди уродин королеви-матері ОУЖ подарувала їй різьблену тарілку з писанками. Хоч культ. освітня референтура не діяла, проте цієї галузі не занедбано. Гуртки присвечували увагу плеканню нар. мистецтва, переводили гутірки й імпрези, а завершенням цього стало Окружне Свято Матері в Манчестері, в якому взяли участь 4 Гуртки. Виховна референтура проявляла себе в допомозі садкам і школам українознавства.

Приходи Головної Управи виказували 309 ф., а розходи 240 ф.

У програму заг. зборів входив реферат п-ні д-р І. Калюжної, яка описала перебіг Конгресу СФУЖО.

Треба признати, що минулий рік праці пробіг задовільно, виказуючи здорові прояви розвитку. Працю утруднювало теренове розкинення членок Гол. Управи та деякий брак матеріалів. Та в висліді це не перешкодило ростові організації, яка закінчила знов рік із гарним вислідом.

До нової Гол. Управи увійшли: п-ні д-р Ірина Калюжна, голова, п-ні А. Добрянська, містогорова, п-ні Б. Крушельницька, секретарка, п-ні А. Остапюк, скарбничка. Референтури обняли: п-ні мгр. О. Гоцька, культ. освітню, п-ні О. Єнкала, нар. мистецтва, п-ні Г. Михальків — сусп. опіки, п-ні Н. Юркевич — виховну, п-ні І. Вашкович — преси. Вільними членами Гол. Управи стали — пп. О. Андрусичин і І. Лагодинська. До контр. комісії увійшли пп. О. Роснецька, голова, а пп. Л. Голубович і М. Цебрій — члени.

Із обїздки делегаток СФУЖО

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Як заповіджено було в попередньому числі, обїздка делегаток СФУЖО по більших українських осередках в Америці, розпочалася дня 26. вересня. Того дня відбулась у Філадельфії Зустріч із громадянством. У залі Пластового Дому зійшлась численно публіка, щоб повітати заморських гостей — п-ню Олександрю Бойко-Сулиму і п-ню Ірину Пеленську.

Зустріч відкрила голова Окр. Ради п-ні Анна Сивуляк. Покликала до Президії членку Управи пп. М. Чайковську, М. Євсевську і О. Грабовенську та представила присутнім делегаток СФУЖО. Згодом передала провід ввечора п-ні Осипі Грабовенській.

Першою була промова п-ні О. Бойко-Сулими. Голову Обеднання Українських Жінок у Німеччині та наук. співробітницю і секретаря Асоціації Незалежних Советознавців заля зустріла оплесками. Тема „Сучасна Україна і Хрущов“ усіх зацікавила. Ми подали її у скороченні в попередньому числі.

Чергова доповідниця п-ні Ірина Пеленська, відома як письменниця і громадська діячка. Вона є основницею Союзу Українок Австралії, член Гол. Управи та голова Шкільної Ради Н. П. В. Тема її доповіді декого здивувала, бо всі сподівались радше виховних проблем. Одначе довголітній провід Союзу Українок Австралії дав їй вгляд і в справу зв'язків. А ця тема була логічним висновком попередньої.

Доповідниця дала характеристику міжнар. жін. організацій, їх напрямних і засягу праці. Із первісного змагання до рівних прав жінки вони перейшли тепер до вироблення їй становища громадянки. В тій цілі втягнули у свій засяг праці культурницькі і суспільні проблеми державницького масштабу. Під впливом того в деяких країнах створились уже міністерства родини, а в багатьох інших іде до того. Довше спинилась на структурі Об'єднаних Націй, куди ці центри змагають своїми впливами й дією. Об'єднані Нації спираються на них у своїй праці. А потім приступила до зв'язків СФУЖО і зясувала їх осяги й недоліки.

Ця праця не тільки трудна й відповідальна, але досі не має належного розуміння у суспільстві. А без неї ми не виконаємо своєї місії у вільному світі.

Дискусія розгорнулася у двох напрямках. Першу — проблему коекзистенції, яку заторкнув проф. Шанковський, розглянено лиш поверховно. А вона заслуговувала, щоб її зглибити. Друга — проблема молоді знайшла більший відгук. Дискутант (інж. Кохановський, Ст. Пушкар, д-р Романенчук) добачували її в невідповідному підході старшого громадянства до молоді. На думку п-ні Пушкар немає до тепер відповідної політичної концепції, яка захопила б молодь. Та все ж маємо здібні одиниці, що шукають контакту і вибиваються.

Подякою обом доповідницям та дискутантам п-ні О. Грабовенська закінчила Зустріч. Висновок із неї ясний — надзвичайно цінний обмін думок із провідними громадськими діячками дав присутнім багато. Як далекий відгук Конгресу ця Зустріч освідомила всім також значення СФУЖО, цього об'єднаного центру, що уможливив приїзд та об'їздки чільним делегатам Конгресу.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

У прискореному часі й із великою енергією зібралась Управа Окр. Ради, щоб організувати заг. збори Окр. Ради і гідно, тепло привітати рідких, милих гостей — заморських делегаток СФУЖО. Час, призначений Централю СВА на їх приїзд був дуже неприємний, бо на день 4. жовтня припав 65-літній ювілей УНСоюзу і почались Мазепинські святкування в ря-

ІІІ. Олександра Бойко-Сулима (Німеччина) й Ірина Пеленська (Австралія)
Tour of WFUWO delegates—Mrs. Alexandra Boyko-Sulyma of Germany and Mrs. Irene Pelensky of Australia through United States and Canada, visiting larger centers of Ukrainian communities.

дах місцевого Відділу НТШ. З усіми місцевими товариствами живемо у згоді і тому не хотіли б робити їм наперекір. Однак об'їздки делегаток не можна було пересунути і при добрій волі Союзянок все можна зробити.

Отже зібрались ми дня 3. жовтня у гарній, просторій залі, де багато сонця і квіти на столах. Багато жінок (є молоді, але й такі, що вже іней їм голови припорошив) насторожено слухають і з гордістю вдвляються в президіальний стіл. Там окрім вибраної президії дві гості — одна з Європи (яка вона близька нашої Батьківщини!), а друга з Австралії (це вже майже екзотика!).

Вичерпується порядок дня, слухаємо звітів Відділів, дискутуємо, одобруємо і бажаємо поживлення праці, але вся наша увага звернена на виступ наших гостей. Думки і напрямні у них такі ж, як і в нас — гаряче бажання, щоб усі свідомі українки згуртувались і працювали у своїх товариствах для добра нашої справи, щоб були усюди представницями нашої поневоленої Батьківщини в ім'я її волі. І коли одна з доповідниць вичислює кількість шкіл, Кружків, імпрез та їх осяги унутрі і назовні — то друга, може й покриваючи матеріальні недостачі залишенців, мережить свої слова поезією — так тчється тоненька ниточка єдності між нами й ними, ниточка, зіткана з минулого, сучасного і майбутнього. А з усього, це майбутнє найважніше, бо воно рішить про долю нашого на-

роду і цьому ми, жінки мусимо віддати найбільше уваги.

Видно, що це майбутнє таки найбільше всіх зачепило, бо багато було запитів і шукань, в якій спосіб гуртувати й заохочувати членок до праці. Найбільше здивував усіх голос давно замешкалої членки, яка енергійно заохочувала всіх, щоб поцікавились політичними угрупованнями цієї країни, активно в них працювали та змагали до вибрання наших представників у цьому світі.

По закінченні ділових справ заступились господині дня. До цього моменту проводила Окр. Рада СВА, а тепер перебрали провід спільний Комітет СВА і Укр. Зол. Хреста. На зустріч із громадянством Клівленду прибула нова публіка, між ними й наші панове. По промовах делегаток СФУЖО розгорілась дискусія, а в ній виступ відомого професора університету, що підкреслив осяги праці зорганізованого жіноцтва та віддав їм належне признание. Так скоро збігав час і не завважили присутні, що настав пізній вечір. Треба було кінчати й розходитись після цікавої гостини.

Комітет Зустрічі може бути гордий із свого діла. Всі його членки працювали жертвенно й охоче і за це належить їм признание й подяка. Гостювали ми в залі української православної церкви св. Андрія, якої о. парох все радо нам її відступає й за це висловлюємо йому щире Спасибі.

I. С. пресова реф.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

Jean Wolcott Piper

Women's Organizations in USSR

Here and there women's organizations are mentioned in USSR. On official occasions a woman delegate often accompanies representatives of different institutions; sometimes these "official" women even organize a meeting with a prominent guest. During Eleanor Roosevelt's tour in USSR a group of distinguished Soviet women met her, claiming to be representatives of a nation-wide women's organization.

The word "organization" is incorrect in this connection. An organization is a group of people who unite for a common purpose. Their united efforts are voluntary; their leaders elected by themselves; and, the management controlled by a special committee. The duration of membership is optional with the member. And, he has his duties as well as rights, which are regulated by by-laws. In Soviet Russia this type of organization does not exist.

The women's organization in USSR called officially Women's Council has no likeness to this conception. As in other fields, here also the people are not allowed to unite freely. The Women's Councils are created by the mandate of the Communist Party; and their Branches are located in economic or administrative units — at industrial plants, collectives, or other state-controlled institutions. The leaders of the Women's Council are appointed through Party organs, and their selections confirmed by formally-controlled elections.

What is the purpose of these Women's Councils? In this communistic society, where each woman is treated on equal terms with men, and with her own spe-

cific task in building up of this society a special approach is not necessary. It is an outgrowth of the circumstances of present-day Communist life, with its main goal to draw as many women as possible into the building up of this society. The avowed purpose of the Women's Councils changes because of varied and momentary requests of the Soviet "line." If there is a shortage of mining workers, the Women's Councils immediately preach of the readiness for the work of Soviet women, and the importance of coal production. A shortage of qualified workers on collective farms, and the Women's Councils praise the profession of tractor drivers as most becoming to young girls. In short the Women's Council is like unto a chameleon assuming an affinity with any circumstances, actual or artificial.

Recently, in the Women's Council report of new activities, published in the magazine "Radyanska Zhinka," Feb. 2, 1958, is a description of the work of a Women's Council in the management of the apartment houses in the Pechersk region of Kiev. According to the report members of this Council gave special attention to children in their region. They followed their school reports and behavior, and advised their parents in educational difficulties. This is of course an intolerable inquisitorial act designed for the purpose of the state. Other members assumed tasks in party propaganda, and called on the people in their homes to discuss the matter **there** — thus stripping them of the last vestiges of that ancient right — "Every man's house is his castle."

To us this notice came as a

terrible shock because of its double meaning. To even the most sheltered mind its meaning was clear — that the members of the Women's Council are state-appointed agents with the right to invade any home and interfere with the educational plans of parents for their children, and also compel them to listen to Soviet propaganda. They can control, or eliminate, any religious practices a family may observe. By this infernal process they know exactly the mental attitude of anyone, parent or child in each family, and the entire area thereabouts toward Soviet life. In case the Council member finds it necessary, she can bring them sharply into the Soviet "line." In other days, when Russia oppressed the Baltic countries, the people there kept alive, in their darkened basements, by a solitary candle, in whispers, their language and their faith. But today, to the Soviet rulers there is no nethermost spot un-inspected or uncontrolled by them. This state of affairs is the epitome of hell.

As the range and power of the Women's Councils broadens, the woman and mother, under the Soviet regime, is no longer the serenely poised mistress of her home and her children. Rather she is the physical vehicle through which the children and the home are created, for the sole purpose of serving the state. Viewed in its true light the Women's Council is not an organization. It is a privately chosen women's division devoted to governmental supervision, and the spurring of the people for Communist goals.

**Don't forget to renew your
subscription for OUR LIFE**

NEW PRESIDENT OF THE NATIONAL COUNCIL OF WOMEN OF UNITED STATES

Mrs. Sophia Yarnall Jacobs, second Vice President of the N.C.W. has been elected as its President at the Annual Convention, held on November 4-5, 1959 in New York City.

ACCEPTANCE SPEECH

What you will want to know from me, is not how difficult the task ahead will be, but what philosophy I bring to that task. After a month spent in the Soviet Union this past Summer, I am more than ever convinced that the Voluntary Woman's organization in our own country must have substantive programming, clear direction, flexible and imaginative leadership and convinced membership. Our civilization seems to be on trial, not only because of the external threat of Communist ideology, but more fundamentally because of the softening of our own moral fiber. We have reached a peak of material prosperity which tends to stifle our dreams and deaden our aspirations. We wish we could recapture the first fine fervor of our founding fathers.

Well we can, if we want to badly enough. Their success was an amalgam of dreams and long, hard, heartbreaking work — even as any success we may hope for must be.

I have spoken briefly this morning of specific program and I do not want to trespass a moment longer now on the Education discussion in store for us.

I do welcome the opportunity, however, of saying to members and friends of the Council that I am deeply sensible of the honor paid me in entrusting the presidency to me. Having long ago recognized the impossibility of taking Mrs. Parsons' place, I want you to know that I approach the coming year with personal humility but high ambition for the Council.

Mrs. S. Y. Jacobs, a prominent club woman and ardent civic worker is also known as a free lance writer for women's magazines

Wrs. Sophia Yarnall Jacobs
new President of the National Council of Women of U. S.

(Good Housekeeping, Parents), promotion manager of Philadelphia Orchestra, Director of National Urban League, Director of American Civic Liberties Union and many others. Mrs. Jacobs has been Second Vice President of the National Council of Women of the U. S. since 1956.

SEW-TALENTED GIRL WINS STYLE PRIZE

A 17-year-old New York Ukrainian, Olga Papuha, 133 E. 4th St., was named grand prize winner of the teen division of the national Singer Young Stylemaker Contest on Oct. 29. She is a member of the UWA Branch 28, New York City.

She was awarded \$600 in cash and a one-week tour through the United States for herself and her parents. At the coronation ceremonies in the Grand Ballroom of the Waldorf-Astoria, winning queens of the three divisions of the contest were crowned, and modeled their prize dresses before an audience of 1,000 home economic students.

Olga Papuha, a tiny brown-haired girl who fled with her parents and sister from Ukraine to escape Russian occupation, arriving in the U. S. in 1949, is a senior at St. Michael's High School. She hopes to be a designer with a shop of her own, and plans to invest the cash prize for this goal.

Exhibition of Women Painters

Early in some ancient and mighty migration of earth, now lost in the limbo of time, the Ukrainian people learned that whatever vicissitudes assailed them from the outside world to keep the core of their being sound. That is why Ukrainian women, especially their leaders, have that look of immense perspective in their eyes.

Even in the most intolerable of persecutions out from that hidden core art has flowered, in its various forms. Today, in the current ingenious and insidious Soviet-Russian in-gathering of defenseless peoples into Communism, in the more genial mental atmosphere of metropolitan New York City the No. 64 UNWLA Branch of that city was able to institute in 1957 an annual autumn exhibition of Ukrainian women painters.

This October, 1959, 27 women painted, more than previously, exhibited. Many of these women, who accepted the invitation of the UNWLA, are living abroad. Delighted by their response, and the warm ties developing between the Ukrainian women's organization and the painters, the Board is keeping a file of all paintings, and being in constant communication with the artists.

Although most of them exhibited there before, this year their new paintings showed important innovations. While for some time this was their first exhibit anywhere their work was highly creditable.

At the opening of the public "viewing" Prof. Malutsa introduced the paintings, commenting on the growth of the painters during the last three years. He divided the artists into two groups: the older ones who held to the traditional methods, and the younger ones who boldly experimented. The paintings of these two groups differ even in size, the latter being given to large pictures, and the older ones to smaller.

During this first 3-year-period Halina Mazepa, Caracas, Venezu-

ela and Sophie Zarytsky, Paris, France, continue to be the outstanding artists. This autumn each hung a few new pictures.

Ludmila Morozova is not so modern, but the wistfulness in her brush is haunting. Katherine Krychevska brought some nice aquarells from her trip to Europe. Lydia Palif's medium was graphics. Those given to modern experimenting were Iwana Pryma, Maria Krasnonis, Nathalia Pohrebinska and Arkadia Petryshyn. Impressive landscapes were hung by Stefania Baziuk, Maria Harysovsky, Lydia Hrycan, Olga Dydnyuk, Tetiana Kniashynska, Olena Kononenko, Adriana Lysak, Julie Mykolayska, Olga Monastyrska, Zoria Podubynska and Irene Shuchewych.

Young artists bringing excellent sketches included Lydia Hrycan, Christine Zelinska, Nina Klymovska, Roxolana Luchakovska, Oksana Murij, and Irene Nosyk. Ukrainian historical costumes, with their all but lost intricate patterns and gorgeous colors found expression in the work of Katherine Antonowych. And fairy tales, so beloved by the young-hearted, the world over were painted by Nina Mudryk.

The exhibition was well attended, the opening night even crowded, a sign that this annual cultural event is already being eagerly anticipated by New Yorkers.

L. B.

OUR LIFE

Edited by Editorial Board

Published by the Ukrainian

National Women's League

of America, Inc.

909 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

THE MARIA KRASNONIS EXHIBIT IN NEW YORK CITY

From October 11-25, 1959 the painter Maria Krasnonis held a "One man Show" of her paintings in the Ukrainian Literary Club, 149 — 2nd Ave., New York City. In two large rooms some 60 paintings were on exhibit there.

Maria Krasnonis came to America 12 years ago, with her husband and daughter. Her long interest in art finally brought the opportunity to study in the art school, The Educational Alliance, Inc.

She has exhibited at the Sullivan Art Gallery in New York City, the Educational Alliance, Inc., the Greenwich Village outdoor show, and the Adam Ahab Gallery in Greenwich Village.

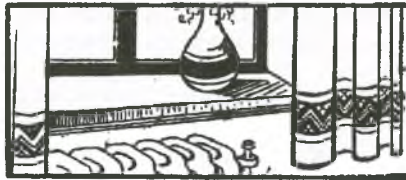
ANNIVERSARY OF KATHERINE RUBCHAK

Forty years ago the war raged in Ukraine. The Ukrainian Government and Army were concentrated on a small strip of land around Kamenets Podilsky. Although the small territory was ravaged with hunger and typhoid fever the struggle against the bolshevik attack went on with frantic fervor.

It was there, in Kamenets Podilsky, in November 1919 that Katherine Rubchak, the great Ukrainian actress died. She was born in West Ukraine, and entered the stage at an early age. Endowed with beauty and a lovely voice, she started in comedies and music shows. Soon, however, her real talent became apparent to all, and she began to appear in drama. In a short time the volume of her repertoire grew and she became the leading lady of the Ukrainian theatre.

Until she fell ill with typhoid fever, as did many Ukrainian patriots then, she considered it her duty to offer artistic distraction to her people in the struggle of those turbulent times.

Ukrainians, everywhere in the free world are honoring her anniversary.

У НАШІЙ ХАТІ

Добір назв

ДІЙВО

У різних частинах України на позначення молока й молочних виробів разом уживають двох назв — **дійво** й **набіл**. Очевидячки, перше має більше шансів на закріплення в літературній мові, бо походить з південно-східнього наріччя, а друге — західне (правобережне й галицьке), — мабуть, залишиться поза нею. У Грінченковім словнику „дійво“ подано з наголосом на першому складі, але в народній мові воно має наголос на останньому складі, і так його треба наголошувати. У детальних назвах молочних виробів відбився процес їх творення, і хоч тепер у фабричних умовах їх виробляють інакше, та старі назви залишаються в силі.

Молоко може бути свіже й **парене** (переварене; не плутати цієї назви з російським „парное“, що означає свіже молоко). Молоко надоєне після отелення корови, називається **молозивом**. Молоко має властивість **зсідатись** і **скисати** (не кvasніти — галицький льокалізм), а внаслідок цього витворюються молочні продукти — **вершкі** (не „сметанка“ — західноукраїнський льокалізм; в літературній мові „сметанка“ — здрібніла форма від „сметана“), **сметана** й **сир**. Сметана може бути **збірана** і **роблена**. Робленою сметаною називають кисле молоко, приладжене з пареного з додатком сметани — це **кисляк** (ряжанка на сході, а гусянка на заході, англ. *yogurt*).

Сир може бути **свіжий** (відповідно до російського „творог“ і польського „*twarog*“), роблений із кислого молока, як воно зсідається, і **гляганий** (вироблюваний за допомогою ферменту телячого або овечього шлунку), або **гляганець**. Гляганий сир із овечього або козячого молока називається **булз**, із нього з додатком соли виробля-

ють **бриндзю**. Рідина, що залишається після вироблення сиру, називається **сироватка**. У фабриках виробляють ще **топлені** („не плавлені“ — рос.) сири. Слово „сир“ у народній мові вживається тільки в однині, але в фабричних умовах, де виробляють різні гатунки сирів, його вживають і в множині.

Зі сметани **б'ють масло** („збити масло“ — старий побутовий вислів), а та рідина, що залишається після відокремлення масла, називається **сколотини** (східне), або **маслянка** (західне). У фабричних умовах виробляють близький до цього продукт (англ. *butter milk*), що його, очевидно, краще називати словом „маслянка“, аніж „сколотини“.

Страви з дійва: **вареники** з сиром (не „пирогі“), **пирог** з сиром (печені), **сирники**, **мандріки**, **сирна паска**, **налісники** з сиром, **молочна каша**, **молочний кисіль** тощо.

Ч.-Ч.

ДЕЩО ПРО НЕДУГУ ПОЦІЛУНКУ

Як вам, мабуть, відомо, наша кров містить у собі два роди тілець: т. зв. червоні та білі. Білі тілця крові називаємо лейкоцитами (*leucocytes*), що в грецькій мові значить „білі клітини“ Їх кількість у крові багато менша, ніж червоних тілець і вони різноманітні формою.

Серед цих різних родів білих тілець знаходяться клітини, що їх називаємо лімфоцитами (*lymphocytes*), у певній, відносно сталій пропорції до інших форм білих тілець.

Повертаючись до нашої теми „недуги поцілунку“ (або т. зв. інфекційної мононуклеози) слід нам підкреслити, що причина цієї недуги невідома. Її прояви — це га-

рячка, що поновлюється часом у нерівних відступах, біль горла, побільшені залози по обох боках шиї, побільшена селезінка.

Чому назвали її недугою поцілунку? Мабуть тому, що вона виступає серед молоді, у формі епідемії та проявляється болем горла. Першим симптомом є загальна втома, часом біль голови, людина „не у формі“. Після першого тижня (або тижнів) гарячки та поганого самопочуття слідує стан легкого ослаблення. Звичайні щоденні функції, фізичні чи умові, спричиняють надмірну втому.

Коли досліджуємо кров хворого під мікроскопом, находимо, що певна форма цих т. зв. лімфоцитів збільшена числом, — їх більше ніж у нормальному образі крові. Присутність цієї певної форми лімфоцитів відрізняє цю недугу від другої, значно більш серйозної — гострої стадії левкемії (або т. зв. пістряка крові).

Лікування „недуги поцілунку“ нескладне: кладемо пацієнта до ліжка на час гарячкування, потім приписуємо відпочинок. Після гострої стадії недуги слід відпочивати кілька тижнів.

Недуга ця часом вертається чи повторяється. Однак вона майже все лікувальна без сліду чи комплікацій. Деяка втрата часу для студіюючої молоді, получена з лікуванням цієї недуги все ж необхідна. Час та дбайливе плекання — це одинокий, ефективний лік.

д-р Надія Сороківська

ЧОЛОВІКИ ПОЧИНАЮТЬ ВАРИТИ

Американські журнали стверджують із задоволенням, що чоловіки щораз більше цікавляться кукуваренням. Цього вимагає сучасна пора, коли щораз більше жінок працює заробково. Чоловіки купують кукуварські книжки, відвідують курси. Кукуварення перестає бути виключною ділянкою жінки.

ГОРОДИННА НОВИНКА

Восени, коли полиці в крамницях вгинаються від різного роду садовини й городини, тоді бачимо між городною яйцевидної форми темносиною грушу, що її звать баклажанами, а по-англ. *egg-plant*.

Деякі наші господині недовіркою поглядають на них. Тільки українки з центральних земель вітають радісно їх появу. Найбільше продають їх у своїх крамницях італійці і болгари, бо видно ця рослина в них поширена. Я стрічала її на Київщині і на Закарпатті, а також не раз бачила у Відні. Всюди її йнакше називають.

Вперше я познайомилась із цією городиною у Києві у моєї тітки. Зацікавлена пізнати тамошні страви, я часто заглядала до кухні, неприступної твердині кухарки-московки, що до всіх говорила „ти“, а зеднавши собі її симпатію, я придбала й дозвіл не тільки приглядатись, але й брати участь у її „чудодіяннях“. Тоді то я вперше побачила й познайомилась із отими синіми баклажанами.

Спечені в печі і обчищені зі шкірки, вони були уложені в мисці. Робити різні закуски, себто надавати їм кінцевий смак і вигляд приходила до кухні сама тітка, хоча вповні довіряла знанню довголітньої кухарки. Та всеж, накинувши на парадну сукню великий фартух, появлялась переконатись чи справді все в порядку.

Розуміється — зладити „фальшиву ікру“ з синіх баклажанів — це її обов'язок, бо ота „кацапка“ з тим чекає на неї. Тим часом „кацапка“ насікла дрібненько цибулі і вибравши внутрішній зернистий, немов справді ікра мякуш, стала сікти його сікачем. Це все складала до миски, а тітка вимішувала легко деревяною ложкою. Додавши перцю, соли, дрібку винного оцту, стала кропити мішанину густо доброю олією (треба знати, що баклажани вимагають багато олії). Вимішавши все докладно до смаку, зложила тітку готову страву у гарну салатницю, прикрасила її оливками і закуска „фальшива ікра“ була готова. Що вона була знаменита, я переконалась за столом, коли гості зчаста собі її накладали на тарілку, як додаток до пирога чи піріжків попри справжню чорну ікру.

А моя мама нам, дітям дуже часто смажила ці баклажани на олії, порізавши їх на тонкі кружальця і обсипавши борошном. При смаженні кру-

жальця немов випивали олію, зате ж і смакували знаменито.

У кожній країні приладжують їх інакше. Недавно тому попав мені в руки припис, як їх приправляють в Ірані. Випробувавши його, подаю це до відома наших господинок.

Ганна Франко-Ключко

Як водиться?

Ваші завваги у вересневому числі відносно правил їжі дуже добрі. Але варто, щоб Ви їх подали в загальних зарисах, бо не все те, що вважалось добрим вихованням у нас, є прийнятне тепер у новій країні. Тоді можливо придуть ще нові запити й розв'яжуться обмін думок.

Бабуня

Щиро влячна за цю пропозицію. Нижче подаю кілька загальних правил, а в подробиці увійду щойно, коли хтось того бажав би.

1. При столі сидимо просто, хоч і не штвиво. Їжу слід підносити до уст, а не нахилитись до неї.
2. Руки тримати збоку чи на колінах. Не спиратись ліктями на стіл.
3. Місце серветки на колінах. Під шию зав'язуємо їх тільки малим дітям до семи років життя.
4. Їжу покласти на середині тарілки, далеко від її краю. Не перевантажувати ні тарілки, ні вилочок.
5. Закінчивши їжу, треба покласти вилки й ніж на тарілку, рівнобіжно з краєм столу, звернувши ручки на право.
6. Перед питтям обтерти уста. Не пити, маючи повен рот.
7. Канапки й солодоші, що їх беремо з підносу, треба спершу покласти на свою тарілку, а щойно тоді починати їх їсти.
8. Замішавши у чашці каву чи чай, не лишати ложочки в ній. Місце ложочки на підставці.

Тітка Христина

МОДНИЙ ПОРАДНИК

Часто чую назви капелюшків — Федора, дерби, слоуч. Які їх характеристичні прикмети?

Канадіяка

Федора — це капелюх із дуже м'якого фетру з крисами, спущеними вниз. Головка доволі висока і уложена в поперечні складки.

Дерби або бовлер — це варіант чо-

ловічого „мельника“. З твердого фетру (фільцу), має тверду головку і великі криси, підігнуті вгору.

Словч або „гарбо“ — інспірований фільмовою зіркою Гретою Гарбо. Це теж м'який капелюх з високою головою і гнучкими крисами.

При цій нагоді зверну вашу увагу також на капелюшок „піл-бокс“. Це малий точок без крис у формі круглої коробочки (пілбокс — це коробка на пастильки) з невеличкою або важкою вуалькою, що його можна носити завжди і всюди. Часто його виконують із того ж матеріалу, що суконка чи жакет. Тоді це творить гарний комплект, доповнений контрастовою вуалькою. На вечір годиться такий капелюшок із чорного шовку.

Віра Ке

З НАШОГО ДОСВІДУ

Прошу подати різні приписи на коржики чи торти, що до них можна пристосувати заварювання з троянди. Тепер по наших крамницях появилось це заварювання і я, як молода господиня хочу його використати.

Читачка з Філадельфії

Заварювання з троянди приміняють звичайно в добірному печиві з орхів чи мигдалю. Подаємо в цьому числі торт із мигдалю із такою масою. До коржиків його менше можна застосувати, але пошукаємо й таких приписів. Дуже добрий є оріховий струдель із додатком такого заварювання.

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У ВІДПОВІДЬ НА ПРИГАДКУ

Бажаю повідомити Вас, що одержала Ваше повідомлення про те, що моя передплата вже вигасла. Не гаючи часу, бо бажаю дальше передплачувати, залучую тут передплату на один рік і прошу дальше мені висилати.

Марія Федешин
членка 51 Відділу у Милвоки

ПЕРЕМО ЗИМНОЮ ВОДОЮ

Давня засада вживати гарячої води до прання — щораз більше уступає новим спробам. Показується, що нові тканини краще зносять зимну або літню воду. Новітні машини до прання навіть влаштовані окремо на зимну й теплу воду.

Запорізький капустак

Потрібно:

- ¾ ф. свинини
- 1¼ ф. квашеної капусти
- 1 ф. картоплі
- 2 ложки пшона
- по 1 кореню моркви, петрушки, селери
- 1 цибулина
- 2 ложки масла
- трохи сала (солонини)
- 4 ложки сметани
- 2 лаврових листки
- 2 горошини запашного перцю
- 1 ложка дрібно нарізаної зеленої петрушки

Відварити свинину. Віджати квашену капусту й тушкувати (душити) до напівготовності, додаючи товщу і бульйону (вивару зі свинини). Нарізані соломкою моркву, петрушку, селеру й цибулю злегка підсмажити на маслі. Пропущене через м'ясорубку сало (солонину) розтерти у ступці разом із посіченою цибулею, зеленню петрушки і промитим пшоном.

Процідити вивар із свинини, покласти в нього нарізану в кістку картоплю і варити 10—15 хвилин. Потім додати напівпритушковану капусту, розтерте з салом і зеленню пшоно, лавровий лист, перець, злегка підсмажену городину й варити до готовності. Подаючи на стіл, покласти в тарілку трохи вареної свинини, ложку сметани і посипати зеленню петрушки.

Із книжки „Українські страви“, Київ, 1957.

Крученики з баранини

Потрібно:

- 2 ф. баранини
- 1 ложка борошна (муки)
- пригорща грибів (печериць)
- 1 цибулина
- ½ горнятка сметани
- 1 ложка тертої булки
- 1 яйце
- 4 ложки товщу

Баранину обідрати з товщу, порізати на скибки і добре збити. Гриби зварити, цибулю присмажити на товщі. Гриби посікти, дода-

ти цибулю, жовток, шум із білка і терту булку. На розбиті, посолені скибки накладати масу, звинути, зчіпити зубочисткою або звязати ниткою. Обсипати борошном, підсмажити на товщі, зложити до риночки, підлити виваром із грибів і тушкувати (душити) до готовності. Перед поданням заправити сметаною.

Начинювані баклажани

Потрібно:

- 1 великий баклажан
- 3—4 ложки доброї олії
- ½ дрібненько січеної цибулі
- 1 зубчик дрібненько січеного часнику
- ½ ф. меленого мяса (баранини або свинини)
- 2 ложки тертих сухарів або 3 ложки підвареного рижу
- 1 яйце
- 2—3 ложки помідорової гущі, а коли хто любить, то квасної сметани замість того.

Розрізати вздовж баклажана, виїняти середину, залишаючи шкаралуцу на пів інча завгрубшки і попарити її солоним окропом. Мякуш із баклажана посікти і в мисці вимішати з цибулею, рижом або тертими сухарями, часником, мясом і яйцем. Посолити й поперчити до смаку і злегка вимішувати, поливаючи оливою. Вложити масу в вижолоблені й попарені (можна також 5 хвилин поварити в окропі) половинки баклажана, поляти помідоровою гущею або сметаною і запекти у печі на 400° около пів години. Можна подати для 4-ох осіб.

Подає Ганна Ключко

Пиріг із капустою й грибами

Потрібно на тісто:

- ½ ф. борошна (муки)
- ½ склянки молока
- ½ горнятка масла
- трохи дріжджів

Звичайно роблять пиріг із дріжджевого тіста, однак, коли воно листковане, він значно смачніший.

Розвести дріжджі теплим молоком, всипати трохи борошна, вимішати і лишити розчин, нехай виросте. Потім додати решту борошна, соли й молока (тісто повинно бути вільне) і все добре замісити. Розгачати квадрат один інч за-

вгрубшки, уложити по середині масло, розбите також на квадрат, прикрити його краями тіста, немов конвертом і розгачати. Повторити це тричі й не виносити в зимне місце.

Начинка: Зварити твердо яйце і посікти. Зварити й посікти гриби, підсмажити на маслі цибулю. Пошаткувати грубо капусту, вимішати з грибами і виваром із грибів і зварити в ринці без покриття. Посолити до смаку.

Розгачати тісто на пів інча завгрубшки у повздовжний чотирикутник. Вздовж довшого краю уложити верству начинки, посипати її січеним яйцем, скропити маслом і знов прикрити капустою. Зверху все прикрити другим краєм тіста, зліпити краї й уложити на лист (бляху). Поставити, щоб підросло. Помастити яйцем і спекти. Подавати гарячий.

Мигдаловий торт із тертою трояндою

Потрібно на 1. корж:

- 1 ложка свіжого масла
- 2 яйця
- 1 горнятко цукру
- ½ ф. мигдалю
- ¼ ліски ванілії

На 2. корж:

- ¼ ф. мигдалю
- 3 білка
- 1 горнятко цукру
- дрібка цитринової шкірки

Перший корж: Втерти ложку свіжого масла на шум, вбити до нього 2 цілі яйця і досипати горнятко цукру і знов терти пів години. Тоді додати ¼ лісочки ванілії, ½ ф. мигдалю, меленого разом із лушпинною, добре вимішати і пекти 20—30 хвилин.

Другий корж: ½ ф. мигдалю спарити. З того половину змолоти, а половину порізати в пасочки. Вбити шум із 3-ох білків, додати до того горнятко цукру і втерти на склицю. Тоді вкинути до того мигдаль і дрібку цитринової шкірки.

Пекти оба коржі у дуже легкій печі. Коли прохолонуть, переложити тертою трояндою і покрити склицею.

Подає Євгенія Котис

НАШИМ ДІТЯМ

ЛЮБЛЮ ЛІС...

Літо відспівало
Всі свої пісні,
Ночі довші стали,
І коротші дні.

Місяць повновидий
Над землею звис...
Золотом повитий,
Шепче казку ліс.

Хочу зрозуміти
Казку до кінця,
Щоб не пропустити
Жадного слівця.

Вухом серця здаля
Шепіт той ловлю...
Ой, якби ви знали
Як я ліс люблю!...

О. Кобець

БРАТІК

Тато піде до роботи
А я до садочка,
Мама піде на базар
І купить візочка.

І у ньому повезе
Братіка гуляти,
Бо так нудно все йому
Самому у хаті.

Я б в садочок узяла
Його межі діти,
Але ж він такий малий —
Не вміє ходити.

І нічого не питай —
Ні слова не скаже,
Тільки й знає, що „бай-бай!“
Як до люлі ляже.

К. Перелісна

Бабуніна таємниця

Оленіж, маленька індіанка, сьогодні сумує. Її бабуня, яку поважає та слухає все індіанське селище, дуже хвора. А в маленької Оленіж тільки й рідні, що любя бабуня. Маленька дівчинка — сирітка. Тато й мама в неї давно померли від голоду в один із тяжких років, коли так само, як цієї осені був великий недорід. Тоді не стало кукурудзи та різної городини на цілу зиму для всього селища. Бабуня часто розповідала Оленіж про той смутний рік, про те, як вона вирятувала від голоду дівчинку, а батьки її не витримали тієї важкої зими та вмерли.

Ось і тепер настав такий тяжкий рік. Влітку була посуха, люди зібрали мало кукурудзи та городини. А до того ще й зима почалась рано. Ліс засипало снігом, озеро відразу замерзло і чоловіки не могли доставити досить звірини й гриби для цілого селища. Ще задовго до початку весни спорожніли їхні зерносковища. Бідні люди живилися корінням, сухою корою, що добували в лісі. Не було

цієї осені улюбленого свята врожаю, замовкли пісні, сміх у завжди веселому та гамірливому селищі. Майже в кожній хаті хтось уже вмер від голоду, або лежав хворий. Ось і бабуня хворіє...

А як добре жилося малій дівчинці зі старенькою бабунею! Завжди вона мала щось смачного з'їсти, завжди мала гарненькі нові мокасини,* які бабуня так дбайливо прикрашувала гарними вizerунками. Вже останній час Оленіж сама шила собі убрання зі шкірок, бо бабуня її до всього привчала. А яких тільки пригод і казок не знала бабуня! Довгими зимовими вечорами Оленіж любила покласти голову на коліна старенької та, слухаючи цікаві пригоди, задрімати й чути, як бабуня потихеньку пестить її волоссячко, що все робилося довше й лисніло, як чорний шовк. А тепер... Лежить бабуня бліда, немічна, ледве може голову звести... Що то буде?...

Враз вона почула бабунін голос.

* Шкіряні черевики.

Вона кликала дівчинку. В одну мить Оленіж опинилася біля бабуні. В кутку на оленячих шкурах лежала старенька. Сьогодні виглядала ще більш блідою та хворою, ніж раніш була.

— Бабуню, ось тут ягідки, що я знайшла в лісі, це для вас, з'їжте, — пригорнулася Оленіж до старенької. — Може вам покращає, як з'їсте... — додала вона з надією в голосі...

Сумно подивилася на дівчинку стара жінка.

— Ні, моя любенька, ніщо вже мені не допоможе... не дочекаюся весни... Оце тому я кликала тебе... — голос у бабуні увірвався, вона тяжко віддихала.

З глибоким жалем дивилися на неї оченята маленької Оленіж...

— Слухай, — продовжувала старенька, — скоро піду від тебе до твоїх тата й мами, але хочу лишити тобі одну таємницю. Ти вже досить велика й розумна, щоб зрозуміти мене. Тільки того, що тобі скажу, не можна нікому казати до певного часу. Кожного року ми ховаємо зерно й городину не тільки для їжі, але й зберігаємо для насіння. Як би ми поїли все, то наступної весни не мали б що посадити й посіяти на наших полях, а тоді всіх чекав би страшний голод... Ти знаєш той пеньок над озером, де ми часто сиділи з тобою? В ньому є глибоке дупло. Там я заховала в шкіряних торбах насіння кукурудзи... Нікому не кажи про це й нікому не давай цього насіння аж до дня сівби... Люди голодні... як дізнаються, поїдять усе, а тоді наступного року ще більше лихо їх спіткає... Бережи зерно, бережи таємницю, Оленіж, бо недовго мені вже бути з тобою... — майже пошепки закінчила свій заповіт стара.

Маленька індіаночка плакала, але крізь сльози промовила до бабуні:

— Не турбуйтеся, бабуню, все зроблю, як ви наказали...

Через кілька днів не стало бабуні в маленькій Оленіж. Вона з багатьома людьми селища покинула цей світ назавжди...

Сильно змінилась Оленіж по смерті своєї дорогої бабуні: ніхто не чув від неї ні співів, ні веселої мови... Часто ходила дівчинка на берег озера до заповідного дубового пенька, сідала на нього та зоставалась там так цілими годинами. Єдиний її приятель, малий Отері, знав це та не дивувався, бо сам пам'ятав тихі літні вечори, коли вони з Оленіж сиділи коло бабуні на цьому ж самому місці та слухали її лагідну тиху мову, якою вона розповідала їм одну з численних старовинних казок. Час минав, наближалася весна. Ось люди вже почали збирати кленовий сік, варили його й тим себе рятували від голодової смерті. Та не всім полегшало. Настали трудні дні й для Отері. Його мати Мійка захворіла. Отері боявся, що мати його покине так само, як покинула Оленіж її бабуня. Кілька разів він жалівся Оленіж:

— Як би хоч жменьку кукурудзи добути, — казав він до дівчинки, — я певен, що це врятувало б маму...

Серце в Оленіж краялося з жалю та не відважувалася вона порушити обіцянку, яку дала бабуні.

Та одного разу, коли діти бавилися коло заповідного пеньочка, Отері не хотючи турнув його ногою. Пеньок тріснув, хитнувся та з дупла висунулася торба.

— Дивись, Оленіж, чи то не твоя торба? — покликав хлопчик дівчинку і потягнув торбу з дупла. Кілька зернят кукурудзи викотилося на землю.

Оленіж підбігла до пенька та схвильовано вхопила торбу в Отері.

— Не руш, це не можна брати! Ця кукурудза для насіння!...

Але Отері не випускав торби зі своїх рук. Він розгнівався.

— То ось, яка ти! Моя мати вмирає з голоду, а ти ховаєш зерно?! Ні, цього не буде! — гукнув Отері, схопив торбу й побіг з нею до своєї хати.

Оленіж побігла за ним. Так удвох вони вбігли до Мійчиної хати. Мійка звелася на ліжку та зі

здивуванням дивилася на схвильованих дітей.

— Що з вами, діти? Чого ви сваритесь? — вона запитала.

— Мамо, дивіться, яка вона! Кукурудзу ховає, а ви хворієте від голоду... — і хлопець голосно заплакав.

Мійка добре знала дівчинку й не повірила, що та могла без поваж-

Але Отері не випускав торби зі своїх рук.

ної причини не дати пригорщі кукурудзи для неї.

— Що то за кукурудза, Оленіжко, розкажи, не бійся, я знаю, що ти ніколи не зробила б цього, як би то було твоє зерно, — звернулася вона до дівчинки.

Оленіж, плачучи, розповіла Мійці все, що їй наказала бабуня, вмираючи. Мійка запитала, чи є ще в дуплі насіння, крім того, що приніс Отері в торбі. Оленіж розповіла Мійці, що в дуплі є ще таких самих три торби набитих зерном.

— Бачиш, сину, ти був неправий, коли гнівався на Оленіж, во-

на добра й мудра дівчинка. Цього зерна цілком вистачить, щоб засіяти все поле нашої громади. Краще принесіть зерно до моєї хати. Я його буду берегти до дня засіву. Ці дні Бог нам допоможе пережити. Дивіться, вже майже в кожній хаті є кленовий сік, а незабаром потепліє, то наші чоловіки підуть на полювання та принесуть нам свіжого мяса. Я чула цієї ночі гусячий крик. То вже птахи з вирію повертаються, а там незабаром озеро розмерзнеться, то й риба буде.

І справді, того ж таки дня діти побачили куріпку, яка прийшла до пенька, бо там лежало кілька зерняток кукурудзи, що висипались із торби. Отері вмів добре стріляти й дуже швидко забив куріпку і цього таки вечора хвора Мійка їла смачну юшку.

На ранок вона вже почувала себе краще. З кожним днем усе теплішало, а з теплом людям поверталися сили. Кожний господар приносив до своєї хати майже щодня свіжу рибу або забиту дичину. Почорніло розоране дбайливими руками індіан кукурудзяне поле. Настав час сівби. Мійка збрала всю громаду коло своєї хати та роздала всім насіння кукурудзи. І кожному вона розповіла про маленьку Оленіж, яка зберегла насіння для всієї громади. Люди дякували дівчинці. Кожний хвалив її.

— Почекай, підростеш, то будеш у нас берегти насіння в сховищах, як це робила двоє бабуня, — казали вони.

Цього ж таки вечора, як всі розійшлися, а на небі засвітилися зірки, Оленіж вийшла зі своєї берестяної хатки, прокралася до пенька, сіла на нього та довго шукала на небі зорю ту, про яку колись казала їй бабуня, що там тепер живуть її тато й мама.

— Там і бабуня тепер... — думала дівчинка. Вона вдивлялася в проміння зірки, що мінялося всіма кольорами та потихеньку гомоніла:

— Бабуню, дорога моя бабуню! Чи ви чуєте мене, чи задоволені, що дотримала я свою обітницю?...

І здавалося їй, що із-за зірки з усмішкою дивиться на неї її люба бабуня.

1959 р.

Ніна Наркевич

Виховні проблеми ніколи не були мені далекі, бо я вчителька і мати. Але виховна референтура в Гол. Управі СУА — це зовсім інше завдання. Тому з великою увагою приступаю до нього і прохаю Вашої підтримки, дорогі Союзянки!

* * *

Перша, до котрої звертаюсь у рядах Союзу Українок Америки — це українська мати. В її руках найцінніший наш скарб — дівтора й молодь. Від її виховного ідеалу й справності залежить, чи ми той скарб збережемо. Тому стукаю до її серця й закликаю до виховної дії, як її вимагає сучасна пора!

* * *

Неменше значення для нашої спільноти у вільному світі має українська родина. Це основна клітина кожної нації, це міцне підложжя, з якого виростає здорове молоде покоління. Тому плекання родинної традиції, родинної атмосфери — це велике наше покликання. В цьому будемо собі допомагати, дорогі Союзянки!

* * *

Нашої уваги вимагає також українська дівтора. Для неї діють виховні організації і школи українознавства, для неї творяться музичні школи, літні оселі, танкові курси. Однак не всі відтинки дитячого життя охоплені ними. Наприклад дівтора дошкільного віку не має належної уваги нашої громади. Чи не пригодився б тут суботній дитячий садок?

* * *

Також школи українознавства та виховні організації вимагають нашої уваги. Участь у Батьківських Кружках, допомога при імпрезах, а головне — допильнування відвідування дітей — ось наше в тому завдання! Це повинні взяти до уваги членки СУА у своїй виховній праці!

* * *

Ці думки піддаю під розвагу виховним референткам Окружних Рад та Відділів. У них головні напрямні нашої роботи на терені СУА. Розгортаючи її, зможемо скріпити виховну настанову нашої спільноти і внести свою частину у формування молодого покоління!

Ганна Ракоча-Білинська
виховна референтка Гол. Управи

Централа одержала

від 12. жовтня до 13. листопада 1959

ФОНД ЦЕНТРАЛІ І ВКЛАДА ДО СФУЖО

Від. 6	Рочестер	70.00	10.50
18	Джемейка	7.50	—
54	Вілмінгтон	20.00	3.00
60	Клівленд	43.50	4.35
63	Дітройт	30.00	4.50
69	Лорейн	50.00	7.50

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ І КОНВЕНЦІЙНИЙ:

Від. 54	Вілмінгтон	10.00	5.00
68	Сиракюз	10.00	—

НА ДІМ СУА. ДАТКИ І ЦЕГОЛКИ:

Від. 8 Бронкс, від членок:

Апольонія Дзюма	1.00
Наталя Чапленко	1.00
Ева Лотоцька	1.00
Анна Морозович	1.00
Галина Вус	1.00
Анна Свенсон, збірка	10.00
Від. 71 Джерси Сіті	25.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж.:

Від. 31 Дітройт, з приводу смерті членки бл. п. Олени Москаль	5.00
63 Дітройт	10.00

„ 69 Лорейн	15.00
Ева Корпало, Асторія, збірка на 50-літ. ювілею Йосифа і Еви Хомів	30.00
Ст. Заплітна, Дітройт, збірка	25.00
Люся Карабінович, Рочестер, збірка	19.00
С. Климкович, Едмонтон, збірка	17.00
Осіа Куровицька, Нью Йорк (ювілейний)	8.00
Марія Яримович, Шикаго	5.00
Наталя Іванків, Лос Анджелес	3.00
Марія Гриневич, Шикаго	2.00
Марія Самойлова, Бруклін	1.50
Марія Лесько, Пітсбург	1.00
Надія Кудрик, Йонкерс	1.00
Дарія Колатало, Пассейк	1.00
Зиновія Кульчицька, Вашингтон	1.00
Іза Левкович, Ірвінгтон	1.00

ФОНД МАТИ Й ДИТИНА:

Від. 1 Нью Йорк	45.00
„ 11 Трентон	20.00
„ 20 Філадельфія	21.00
„ 22 Шикаго	30.00
47 Рочестер	36.00
54 Вілмінгтон	25.00
63 Дітройт	11.00
68 Сиракюз	35.00
69 Лорейн	60.00
33 Клівленд, збірка від учителів УМІ	15.00
Іванна Скоплякова, Клівленд, збірка	27.00
Люба Дребич, Бронкс	10.00
Ольга Коцюба, Едистон	10.00
Лідія Дуб, Шикаго	5.00
Д-р Софія Парфанович, Дітройт	5.00

З подякою

А. Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касерка

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свічку могили бл. п. Анни Тимків складають 15 дол. на фонд „Мати й Дитина“

Учителі Українського Музичного Інституту з Клівленду й Лорейну

* * *

Замість квітів на могилу невіджаного бл. п. Івана Щудлюка складає 10 дол. на фонд „Мати й Дитина“

Люба Дребич

ІЗ МОДЕРНОЇ ПОЕЗІЇ

У Нью Йорку появилася річник журналу „Нові поезії“ заходами Об'єднання Українських Письменників „Слово“. Свої вірші помістили в ньому Емма Андіївська, Жєня Васильківська і Партиція Килина.

3 Окружних З'їздів

НЮАРК, Н. ДЖ.

Дня 11 жовтня зішлись в Укр. Централі представниці п'яти Відділів, а саме — Елизабет (24), Ньюарк (28), Нью-Бронсвик (65), Перт Амбой (67) і Пассейк (70). Число присутніх — 30 осіб. Збори відкрила п-ні Олена Гординська, яка привітала всіх та представила відпоручницю Централі п-ию Осипу Грабовенську.

Президію З'їзду вибрано у складі: п-ні О. Грабовенська, голова, п-ні О. Гординська, провідниця зборів, п-ні І. Свистун, секретарка. Окрім того засіли у президії делегатки Відділів: п-ні І. Ковалік (24), п-ні М. Зелінська (28), п-ні С. Микитка (65), п-ні О. Грицай (67), п-ні М. Химинець (70).

П-ні Грабовенська передала ширий привіт від голови СУА п-ні О. Лотоцької, побажала успіху у зборах та виголосила доповідь на тему „Роля і значення Окр. Ради в організації СУА“. Гарно опрацьований реферат дав багато напрямних у нашій праці.

Приступлено до вибору Управи Окр. Ради. П-ні Грабовенська дала під увагу, щоб голову, секретарку, скарбничку, а навіть культ. освітню й імпрезову референток вибрати з однієї місцевості для кращої праці. Вибір Управи перейшов доволі скоро, бо присутні, зрозумівши завдання Окружної Ради, давали свою згоду. До Управи увійшли: п-ні Олена Гординська, виголова (28), п-ні О. Граб, містоголова (24), п-ні Оксана Равш, секретарка і пресова реф. (28), п-ні Ольга Грицай, скарбничка (67). Референтками стали: п-ні І. Небелюк (28), культ. освітньою, п-ні Ольга Салук (28), імпрезовою, п-ні Ірина Свистун (70) організаційною, п-ні Марія Химинець (70) суспільної опіки, п-ні Пелагія Кучкуда (28) звязків. До контр. комісії увійшли п-ні Олена Кононенко (28), голова, пп. А. Ковалюк (67) і С. Кортис (65), члени.

П-ні О. Гординська іменем Управи подякувала за вибір. Обговорено найближчу імпрезу Окр. Ради, а саме Свято Жінки-Героїні. Виринула думка, щоб це свято Окр. Рада перевела разом з усіма Відділами та щоб воно було поставлене на високому рівні. На це свято не можемо дивитись із точки доходу, а звернути всю увагу на його мистецьку програму. Цю про-

позицію прийняли делегатки Відділів одноголосно.

Представниця Централі п-ні О. Грабовенська подякувала за увагу й висловила признання за успішне переведення основних зборів. Збори закінчено гимном СУА. П-ні Гординська попрохала всіх присутніх на чайок та перекуску, яку задалегідь приготував 28 Відділ.

При перекусці присутні весело та приємно обмінювались думками. Таке співжиття всіх Відділів повинно принести гарний вислід праці. На цьому закінчено основні збори Окр. Ради в Ньюарку.

Ірина Свистун, секретарка зборів

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Ювілей 6-го Відділу СУА

Дня 11 жовтня 6-тий Відділ СУА відзначив велике для себе свято — а саме 25-ліття існування та громадської праці. Ювілей розпочався відправленням Служби Божої в церкві св. Йосафата в наміренні живучих членок СУА, по якій відправлено панахиду за померлих членок Відділу. Після обіду, в залі Українсько-Американського Клубу понад 200 осіб взяло участь у святочному бенкеті. Бенкет відкрила голова Відділу п-ні Анна Мельник, попросивши о. А. Лонкевича провести молитву. Після молитви о. А. Лонкевич зложив привітання від парохії та отців церкви св. Йосафата зазначаючи, що 6-тий Відділ СУА належить до тих організацій, які все співпрацювали з церквою та які все і всюди підтримували потреби своєї церкви і школи. Після гостини, голова п-ні Мельник передала слово секретарці п. С. Онуфрик, яка відчитала звіт праці Відділу за всіх 25 років існування. Відділ засновано дня 5. серпня 1934 року в парохіальній залі, де зібраних 27 жінок під керівництвом п-ні Теодозії Матковської оснували Відділ та започаткували свою працю. Відділ засновано із фінансовою базою 240 центів. Сьогодні по 25-ти роках праці, Відділ нараховує 96 членок, з того живе ще 16 членок-основниць (90 проц. членок нараховують понад 60 років життя). Померло вже 34 членки. За час 25-літнього існування Відділ влаштував 107 підприємств і імпрез. Загального обороту за цей час мав Відділ 17.529.53 дол. Чисті

приходи з імпрез ішли на допомогу своїй церкві, школі, до Централі СУА, на вкладку Відділу й інші датки, допомогу скитальцям, політв'язням, університетам, УККА і т. д. — словом весь дохід ішов на громадські цілі і допомогу рідному краю. П-ні Софія Онуфрик від імені всіх членок складає сердечну подяку всім, що за весь час праці Відділу виказали йому допомогу, зрозуміння і підтримку. Передовсім Отцям Парохам за підтримку та зрозуміння, п. голові СУА О. Лотоцькій за її вмiло ведене керівництво, за те тепло, яке членки цього Відділу все мали нагоду відчувати. Вп. Паням проф. О. Сулими-Бойко та мгр. І. Пеленській за звеличення цього свята своєю присутністю; Окружній Раді СУА та всім її Відділам — за тісну і дружню співпрацю, як також і всім товариствам Рочестеру за співпрацю з Відділом. Всім мистецьким силам Рочестеру за піддержку на імпрезах, а всім членкам за ширю працю для добра свого Відділу. Цей звіт 25-літньої діяльності присутні прийняли довгими та бурхливими оплесками. Пані О. Лотоцька подякувала ширю 6-ому Відділові за його наравду ширю співпрацю з Центрадею СУА. Відділ цей завжди відгукувався на всі потреби Централі. Просить дальше не кидати праці, і хоч може сил вже нема таких, як колись були, то все таки є ще дальше добра воля і зрозуміння потреби організованої праці українського жіноцтва.

Мистецьку програму бенкету розпочав Український Національний Хор, під керівництвом інж. Я. Матковського, що відспівав три народні пісні, а саме: „Стелися барвінку“, „Сивий голубочку“ та „Із-за гори камяної“. Як звичайно, так і сьогодні, хор співав певно і зіспівано, що присутні нагородили своїми численними оплесками.

П-ні Люся Карабіневич по-мистецьки відчитала „Спомин із рідного краю“, що його написала п-ні С. Онуфрик. Наче живі станули перед очима рідне село, нивка, діти рідного села, спів жайворонка... Не в одного з присутніх сльози закрутилися в очах на згадку давного, пережитого... Уроджена тут п-ні Марія Климців відспівала дві пісні „Тихесенький Вечір“ та „Тропак“, а на домагання присутніх наддоток „Піду собі у село“. Присутні не щадили оплесків „своїй співаці“, якій акомпаніювала на фортепіяні теж тут уроджена п-ні Анна Сорохтей.

Дальшою, теж не менш зворушли-

вою точкою була мелодеклямація п-ни Марти Крамарчук п. н. „Гуцулка з далеких гір“. П-на Марта Крамарчук, одягнена в гуцульський одяг, під звуки гуцульських мотивів, знаменито відтворила біль, жаль, тугу, майже розпуку молодій дівчині, що виїжджаючи в далекі заокеанські країни, прощалася з рідними сторонами, селами, полями, лісами, вівцями. Виряджали її благословення матерей і сумний плач трембіт, який ще більше „серцю жалю завдавав“... Акомпаніювала п-ні проф. Ірина Костинюк. Вірш цей написала членка 6-го Відділу СУА п-ні Люся Барвінок-Карабінович, артист і режисер українських театрів.

Після мистецької програми забрали слово наші гості з Австралії та Німеччини. П-ні І. Пеленська розказала про працю СУА в Австралії, про життя і організування українців у цій далеко віддаленій від нас країні та зложила привітання для 6-го Відділу від зорганізованого жіноцтва Австралії. П-ні О. Сулима-Бойко привітала 6-ий Відділ в день його 25-літнього ювілею від жіноцтва Німеччини, висловлюючи свій подив для праці СУА в Америці, зокрема в Рочестері. Просить, щоб жіноцтво в Америці піддержувало праці науковців і мистців, бо на їхній праці молодь може вчитися, і пізнавати українську культуру на вершках своєї слави. Тоді вона не буде соромитись того, що вона українського походження. Треба старатися національну ідею ставити перед проблемою кусника щоденного хліба, бо наша національна ідея — це наші святощі. Просить також не забувати про залишенців у Німеччині, які з вірою і надією дивляться на своїх сестер з-за океану.

П-ні Марія Крамарчук, голова Окружної Ради СУА в Рочестері зложила щирий привіт та GRATULACIJA 6-му Відділові від членів О. Р., а п-ні д-р Ержківська привітала ювілята від Відділів СУА в Сиракузах та Ютиці. П-ні Анна Снайчук з Бофало зложила привіт від 49 Відділу СУА в Бофало та присутніх на залі членок Відділу в Бофало. Опісля слідували привіти від місцевих товариств та організацій, які загально висловлювали подив та признання для праці Відділу, бажали йому дальших успіхів для добра української справи та дочекати святкування Золотого Ювілею. Під час привітів була ще одна несподіванка для присутніх, а саме п-ні Люся Карабінович відспівала знамениті куплети на тему

праці жіноцтва в СУА, їхніх провідних, тощо, які вона сама уложила.

Пізно вночі голова п-ні Мельник подякувала присутнім за участь у бенкеті та побажання. Членки 6-го Відділу розійшлись додому у піднесеному настрою та з повним задоволенням, що їхня праця на протязі чверть століття знайшла признання серед решти громадян свого міста, як рівнож і в позамісцевих гостей, які не жаліли труду, щоб своєю присутністю звеличати їхнє Свято.

Мирослава Приймак

ШИКАГО, ІЛЛ.

Ювілей 22 Відділу СУА

Надійшов день 27. вересня 1959 р. Членки очікували його нетерпеливо, це ж день відзначення 10-літнього існування Відділу, день підсумків 10-літньої праці. Ювілейні святкування започатковано Сл. Божою і панахидою за померлих членок в церкві св. о. Миколая, та молебнем і панахидою в соборі св. Володимира о год. 12-тій в полудне. Концерт і бенкет намічено на год. 5-ту. Скоро заповнилась простора зала СУМА. Гостей вітала при вході п-ні М. Куріца, одна з перших членок, знана як невтомна суспільна працівниця. Гостей відпроводжувала до задалегідь приготованих місць біля столів п-ні Л. Шеремета. До залу ввійшла достойна гостя п-ні О. Лотоцька в супроводі голови Відділу п-ні Р. Сидорик. Приявні привітали її рясними оплесками, а малий Івасик Городиський вручив кошик квітів із привітом, кінчаючи його побажанням: „вести Союз Українок в Вільній Україні!“

Концертову частину ювілею започаткувала п-ні Ліліян Опихана відспіванням американського гимну при фортепіановім супроводі п-ні Г. Опиханої-Федорців, на тлі мистецьки оформленої сцени п-нею С. Кавкою. Гимн СУА відспівав хор 22 Відділу СУА під диригентурою п. Юрія Яримовича. Тоді голова Відділу п-ні Р. Сидорик відкрила свято, вітаючи приявних Отців, голову Централі СУА, представників організацій і всіх присутніх та попросила на „тостмастра“ п-ню Марію Яримович. Приявні прослухали ще гарно виконані пісні „Крилець, крилець“ та „Зірвалася хуртовина, що їх відспівав хор 22 Відділу, а також сольо-спів п. Л. Опиханої в супроводі п-ні Г. Опиханої Федорців. Хорові акомпаніювала п-ні Г. Помірко. „Тостмастер“ заповіла другу части-

ну ювілею. Приявні прослухали звіту з діяльності 22 Відділу за час його 10-літнього існування. Годі тут перечисляти всі ділянки праці! Приявні довідалися про внутрішньо-організаційну працю, про звязки з чужинцями та широку пропагандивну діяльність, про працю в ділянці суспільної опіки, на яку пересічно видавав Відділ понад тисячу доларів річно (садки в Нім., стипендії, школи, пакунки до Польщі і на Сибір і т. п.). Це свідчить про активність Відділу завдяки доброму кожнорічному прововоді та карності членок, що на кожночасний заклик Управи відповідають дружньою співпрацею. Після звіту „тостмастер“ попрохала о. М. Ваврика започаткувати бенкет, що й зробив о. парох, проводячи молитву та благословляючи страви. Почалась жвава розмова. Господарська референтура під проводом невтомних пань Несторович і Майки подбали про те, щоб гості не сиділи при порожніх столах та заставили їх обильно смачними стравами. Слід підкреслити, що жіноцтво дало доказ, що бенкет можна провести успішно і без м'ясних страв (це було в день Воздвиження Чесного Хреста). Смачна студжена і смажена риба, різні салатки, голубці і борщ та солодке печиво, торти, кава і чай вповні вдоволили численно зібраних гостей, які висловлювали признання і вдячність 22 Відділові.

В часі бенкету виступила з промовою голова Централі п-ні О. Лотоцька. Представляючи американський континент, як чисту канву, шановна бесідниця змалювала приїзд укр. еміграції від найдавніших часів з різних сторін України, позначаючи відповідними красками місця поселення, з чого в уяві слухачів постав мистецький взір. Так символічно змалювала вклад нашої культури у цю нову країну. Закликала жіноцтво до дальшого плекання і поширювання рідних традицій і культури.

Ряд привітів започаткував о. д-р М. Ваврик, парох церкви о. Миколая, вказуючи при тому на корисну працю Відділу в шикагівській громаді. О. прот. Литваківський, парох собору св. Софії, вказував на виховну ролю матері, яка мусить дбати про те, щоб діти не розгубились у чужому морі. Дальше склали привіти: п. Є. Кулик — від Нової Сцени, пані Рибак — від 125 Відділу УНС, п-на Оленка Гікава — від Пластової Станиці Шикаго, п-ні

Лозинська — від б. вояків УГА, п-ні Оля Ільчишин — від Осередку СУМА, п. Михальцевич — від Окружного Комітету УНС, інж. Скробач — від ОО-ЧСУ, Відділ 8, п-ні Фіца від Гетьманської Організації і дирекції дому УНС, інспектор Данилишин — від Окружного Інспекторату шкіл українознавства, п-ні Г. Помірко — від Кат. Акції Пань, мгр. В. Ліщинський від хору Славути, мгр. Ничай — від Ліги Ам. Укр. Походження, п-ні У. Целевич — від АБН, проф. Каменецький — від Укр. Музею, п-ні Н. Голяш — від Товариства б. вояків УПА.

Миле враження викликав виступ малого Івасика Городиського (якого „тостмастер“ представила, як „почесного члена“ 22 Відділу, бо ходить із мамою на сходинах), який закінчив свій віршований привіт словами:

**„а також, шановні пані
бажаю Вам нині,
бути членками Союзу
в вільній Україні!“**

Були також письмові привіти від проф. Р. Завадовича, „Самопоміч“, Об'єднання Ам. Укр. Ветеринарних Лікарів, та привіт від о. Білецького, пароха Собору св. Володимира. Враз із привітами окремі організації склали і свої грошові пожертви на дальшу працю Відділу. Понад 200 осіб, приєдналися на Ювілею — це доказ, що громадянство цінить працю Відділу СУА, а це впливає на піднесення духа та новий запал до праці в новому десятиріччі. Ювілей закінчила „тостмастер“ п-ні Яримович, складаючи подяку виконавцям програми, гостям та членам, які багато вложили праці, щоб усе вийшло якнайкраще.

Відспівання національного гимну і „Не пора“ закінчено цей пам'ятний день.

Пресова референтка

ДІТРОЙТ, МИШ.

Вечерок у п-ва Козаченків

День 22. жовтня 1959 р. надовго залишить гарний спомин. За ініціативою пп. П. Будзол, К. Яремчук і М. Слупецької зійшлися провідниці українських жіночих організацій Дітройту, до нового дому п-ва Козаченків, щоб їм із цієї нагоди побажати всього найкращого. Присутніх було 30 осіб, було багато письмових привітів, а п-ні А. Стецько прислала телеграму з флориди. Вечерок відкрила п-ні Будзол, сказала, що українське жіноцтво ті-

шиться їх набутком і бажає їм всього кращого, а від присутніх вручила скромний дарунок. П-ні Козаченко має великі симпатії серед українського громадянства за її жертвенну працю для укр. спільноти. Далше п-ні Будзол поклікала до слова п-ню К. Хомяк, щоб пригадала присутнім многогранну працю п-ні І. Козаченко. П-ні К. Хомяк як звичайно гарно вивязалася зі свого завдання і немов на екрані ми побачили перші кроки п-ні Козаченко в її громадській роботі. Молодою дівчиною грала в аматорських виставах, потім перша понесла укр. культуру до Інтернаціонального Інституту, то знов діяла як основниця 16 Від. СУА, голова Філії СУА і містоголова Централі СУА. Діяльна членка в Управі Федерації Ам. Українців стейту Мишиген і в управі ЗУАДК-у, неодній родині помогла влаштуватися на новій землі.

На завершення своєї 35-літньої діяльності очолювала Злучені Жіночі Українські Організації і в 1955 р. її заходами вийшла книжка „Українське жіноцтво Дітройту“. До слова були прошені п-ні Скула від 14 Від. Укр. Зол. Хреста, п-ні М. Васько від 26 Від. СУА, п-ні К. Сосновська від 5 Від. СУА, п-ні А. Волкер від 37 Від. СУА, п-ні Ю. Чайковська від 34 Від. Укр. Зол. Хреста, п-ні Т. Довгань від Тов. „Прогресиві“, п-ні А. Білоус від 31 Від. СУА, п-ні М. Ясінська від 23 Від. СУА, п-ні Є. Запорожець від Української Секції Інтернаціонального Інституту, п-ні Н. Атаманець від б. хору „Думка“, п-ні К. Яремчук як приятелька і товаришка спільних виступів на сцені, п-ні М. Скворонь б. голова Червоного Хреста, а п-ні Ф. Сіділо у віршованій формі побажала всього найкращого. Прикінці були ще поклікані п-ні М. Слюсарчук, б. секретарка а тепер почесна голова СУА в Дітройті і Ст. Заплітна, б. секретарка Злучених Укр. Жін. Організацій. Кожна з бесідниць щось нового пригадала про діяльність п-ні І. Козаченко. Вечерок проминув в милій атмосфері і навіть багато спогадів з-перед кілька десятків літ. П-ні І. Козаченко щиро подякувала присутнім за таку гарну несподіванку і сказала, що багато з присутніх допомогли їй у праці для української спільноти. Прискромній перекусі вечерок протягнувся до півночі, відспіванням „Многая літа“ закінчено його. На пресовий фонд „Нашого Життя“ зібрано 25 дол.

Ст. Заплітна

На пресовий фонд Н. Ж.

На вечірці в домі панства Козаченків зложили на Пресовий Фонд: П-во В. і Ірина Козаченки 2.50; пані: Л. Давцо 2.00; По 1.00 пані: К. Сосновська, Горбусь, А. Дем'ян, Цимбалюк, М. Бортник, М. Бараник, Т. Довгань, М. Слюсарчук, А. Назаревич, М. Скворонь, К. Хомяк, А. Дембіцька, А. Скула, Ст. Заплітна, Е. Запорожець, П. Будзол, М. Васько, М. Ясінська, А. Білоус; Дрібними 1.50; Пані Стефанія Заплітна прислала разом 25.00.

28 ВІДДІЛ ІЗ НЮАРКУ НА ФЕСТИВАЛЮ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ

„Нам не потрібно таких громадян, що вчасно забувають країну свого походження, бо люди з таким характером швидко й забудуть й Америку, якщо тій країні довелось б переживати тяжку ситуацію“. — Це вільно передані слова одного із американських сенаторів.

Своєю приналежністю до Ради Національностей західної частини повіту Ессекс у Монтклері хотів 28 Відділ СУА задокументувати, що ми не забуваємо нашої Батьківщини, але — навпаки — хочемо показати іншим етнічним групам нашу окремішню культуру і — хоч у малій мірі — причинитися до виправлення деяких невірних поглядів про Україну, що їх поширюють наші національні вороги.

І ми мали справжню сатисфакцію, коли при зустрічі із головою Ради під час останнього фестивалю, вона прощала нас словами: „як то добре, що ви, українці, були знову сьогодні з нами. Я дістала багато листів від росян, які обурювалися тим, що українці мають у Раді Національностей окреме місце, бо ж, мовляв, українці і росяни один народ“.

Вечір складався з трьох частин. Вечеря і привіти, мистецькі виступи та товариська зустріч із танками. — У великій, привітній залі Жіночого Клубу у Монтклері, прибраній прапорами всіх національностей, стояли заставлені столи. Представники кожної етнічної групи показували страви, найбільш типові для свого народу.

Гості мали тут змогу познайомитись із стравами 20-ти націй. Наш стіл, прибраний синьожовтими квітами та зеленими галузками, притягав найбільше глядачів. Посередині виднів наш прапор та напис „Україна“. Вареники, голубці, холодець, коровай, колач,

хрусти, струдель і торти миттю ше-зали зо стола і ми були горді, що наші страви смакують найбільше.

Із інших оригінальних страв притя-гали гостей сербський струдель із шпі-натом, балтійські пиріжки із рижом, німецька квасна капуста із свининою, малярська паприка, римський торт та далеко-східній чаемейн і чай.

Пані Гамільтон представляла уча-сниками фестивалю видатних гостей, зокрема представників Об'єднаних На-цій. Найвизначнішим гостем був т. зв. високий комісар для справ втікачів при ОН швайцарець, д-р Ліндт, що згадавав у своїй промові м. і. укра-їнців, яких зустрічав у таборах За-хідньої Німеччини.

У мистецькій частині виступали чо-тири групи. Першими були українці. Танцювальний гурток „Танок Украї-ни“ пані Яловега із Нью Йорку вивів козачка, коломийку і гречаники. У другій точці відспівано дует: три на-родні пісні при супроводі фортепіано. Пані Яловега виявила себе інтелігент-ною та веселою заповідачкою. Довго-тривалі та рясні оплески, що супро-воджали виступ нашої групи, вказували на те, що програма була на доброму рівні.

Вечір закінчився забавою, під час якої представники поодиноких груп знайомились одні із одними і обміню-вались помітками та враженнями, що в неодного межували з ентузіазмом.

Немає сумніву, що наша представ-ниця в Раді Національностей п. Куч-куда і всі пані, що займалися підго-товкою страв мали підставу до вдово-лення. Вони мали можливість перекона-тися, що їхня праця на одному від-тинку міжнародних взаємин увін-чалася успіхом.

Я. О.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА

Ювілей 46 Відділу СУА

В неділю, 4. жовтня 1959 р. святку-вав 46 Відділ СУА 30-літній ювілей свого існування гарним бенкетом. Це небуденне свято започаткував молит-вою Іх Ексцеленція Кир Йосип — міс-цевий парох.

У великій салі Українського Клубу Горожан зібралось поважне число членок Відділу, представники установ, делегатки Відділів СУА та запрошені гості.

Свято відкрила у відсутності хворої голови Відділу секретарка п-ні Анто-ніна Кульчицька і передала провід у

досвідчені руки „тостмастера“ п-ні Ольги Фостик. Енергійна „тостма-стер“ привітала Іх Ексцеленцію Кир Йосипа, містоголову Головної Управи СУА п-ню Стефанію Пушкар, делега-ток Відділів, членок і запрошених го-стей. Згадала перших урядничок Від-ділу пп. Юлію Бурак і Марію Граб. Розпочався обід, після якого промов-ляв як перший бесідник Кир Йосип. У змістовній промові, вітаючи працю 46 Відділу зазначив, що 30 літ тому він, студіюючи ще в гайскулі, не знав про ніякі жіночі організації. Але сьо-годні бачить велику їхню працю для церкви і громади і тому висловлює велике признання для неї. Взагалі кожна організація уявляє собою силу, якої не так легко знищити.

З черги покликано до слова п-ню Стефанію Пушкар, містоголову Цен-тралі СУА. Вона зложила в першу чер-гу побажання від несприятливої голови СУА п-ні Олени Лотоцької, подяку-вала за довголітню співпрацю і під-держку Централі. Сама пізнала цей Відділ 11 років тому після прибуття до Америки і відразу з великим поди-вом завважила їх велику роботу та звязок із Рідним Краєм. Перейшла на сучасні завдання СУА. Підкреслила конечно потребу молодого членства із тут народжених дочок чи невісток старих членок. СУА через своє член-ство в Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) має великі можливості звязків на міжна-родньому терені, а не має рук до пра-ці. Молодші членки з Відділів, які ма-ють вже вищу освіту і знання мов — були б великим допоміжним чинни-ком у тім ділі. А як позитивно оціню-ють українську жінку американці дає приклад імпреза Окружної Ради СУА в Рочестері, де американський суд-дя, заявив у своїй промові, що приглядаючись праці української жін-ки він шойно зрозумів — чому у своїй практиці не мав ще дотепер випадку молодечої злочинності серед укра-їнців. Моральну силу українській жін-ці і родині дає також організація.

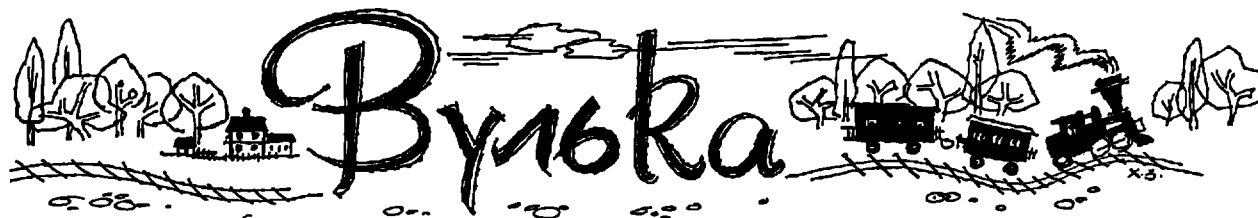
З черги запрошено до слова голову Української Громади при 24 і Бравн вулиці п. Титанича. Він зясував дуже ядерно, що в час депресії 1929 р., коли українське життя в Громаді зовсім зникло, він звернувся до жінок, — до пп. Бурак, Горохівської і ще де-кількох і прохав рятувати школу, до якої вчашало около 100 дітей, а та-кож скріпити працю в Громаді. В цей

спосіб дав почин до першої жіночої організації, яка згодом стала 46 Від-ділом СУА. І повних 30 років йшла тісна співпраця обох організацій, бо жінки скріпили Громаду морально і матеріально. Велася українська су-ботня школа під проводом проф. Сте-цика, хор та аматорський гурток. В нагороду крім великого признання пе-редає емблему „30“ зроблену із сріб-них одно-долярівок, і має повну надію на дальшу співдію.

Від новоприбулих членок 46 Відділу промовляла п-ні Зеновія Терлецька дуже щиро, з повним признанням та великою сердечністю за співжиттям новоприбулих із давними членками.

Відчитано привіт від 2 Відділу з Че-стер. Привіт від 41 Відділу СУА зю-жила п-ні Штогрин і підкреслила, що 46 Відділ дав ініціативу до заснуван-ня Окружної Ради СУА та перший пе-ревів у життя збірку фондів на допо-могу скитальцям в Європі. Пані Євге-нія Задорожна привітала ювілятку від 42 Відділу СУА і погратулювала за успіхи, п-ні Ірина Петрівська привіта-ла від 10 Відділу СУА, — а п-ні Марія Бабяк від 48 Відділу СУА і згадала також про працю у важких часах де-пресії. З черги промовила п-ні Михай-лина Чайківська, голова 20. Відділу СУА, підкресливши, що допомога для Рідного Краю це кредит для цілої ор-ганізації СУА. За добрі діла прихо-дить все нагорода. 20 Відділ дарує членкам 48 Відділу на сьогоднішній ювілей великого і солодкого торта власної роботи. Закликає до збіль-шення членства, бо з власного досві-ду знає, що в громаді жінка не старі-ється, а тільки в чотирьох стінах. Від молодечого 52 Відділу привітала свою старшу посестру п-ні Копик. Оригі-нально склав привіт 43 Відділ СУА. Його делегатка п-ні Острук — відома письменниця, прочитала свій спогад, в якому підкреслила сердечність ста-рої еміграції до новоприбулих — її гостинність. 1. В порті в Бостоні, 2. Приїзд до Філадельфії, 3. На праці, 4. Придбання мешкання літом у Вайлд-вуді, 5. Шепаровецькі конвалії, роз-мова із вояком американської армії, який вже не говорив українською мо-вою. Червоною ниткою тягнеться крізь спомин сердечність членок СУА, старої еміграції у допомозі в перших початках приїзду, а відтак сентимен-тальна любов до Рідного Краю і охо-

(Докінчення на обгортці)

Моя сестра відкрила в себе акторський талант і цієї неділі виступає в городецькій читальні у дуже смішній комедії. Я була декілька разів із нею на пробі й трохи прислухалась, а більше розглядалася за тим таємним професором, що намовляє старого Хом'яка їхати туди, де робітникам краще живеться. Але нікого такого я не побачила. Сюди заходять студенти, гімназисти, дівчата, що не покінчили семінарію, всі якісь бадьорі, ділові. Якись вони дуже рухливі й життєві. Я сказала про це Оришці, вона пообіцяла прийти на прем'єру.

Ще зарання прийшли ми з сестрою на виставу. Треба передягнутися, ухарактеризуватися. Але зала порожнісінька. Я нудьгую. Моя сестра каже до когось:

— Пане Влодку, підіть на залу, моя сестра сама, розважте її!

Цей Влодко худий, блідий, якийсь якби обсіпаний попелом. Тільки очі, ясні променисті очі, говорять більше, як його скупі слова. Він не вміє розважати. Він залізний студент, значить такий, що не закінчить ніколи студій. Йому перешкодили тюрми. Ми не розмовляли, бо з ним справді важко говорити. Але хіба може мені сказати щось про організацію залізничників тут у тій читальні? Він витріщився на мене, так якби я заговорила до нього по-китайськи, але промовив:

— Ви про тих комуністів? Їх треба би всіх укупі з тим старим дурисвітом вислати туди, в Совдепю! Там побачили б, що таке комуна. Але чого це ви питаєтесь про такі справи? Невже молоді панночки не мають нічого важнішого для розваги? Ось ви мені скажіть, чого це ви не пливаєте човном по Світіязі? Я — ціле літо на воді...

Я обурена. Не лиш тим, що обірвав так нечемно тему, мовляв, для панночок це за мудрі справи, але чого тих комуністів хоче вислати туди, якби наперекір нашим плянам. Коли б ще Хом'як і не поїхав!

Прийшла Оришка. Вона знайома з Влодком, привіталися так дружньо. Вона зі всіма знайома. Вона ніколи не ображується. Все спокійна і зрівноважена. Моя золота Оришка! Ми вийшли з нею на подвір'я з надломаними галеріями, декілька дерев посередині. Від вулиці — шкільний будинок. Тут десь збираються залізничники. Зайшли в коридор — пусто й темно. Постукали до шкільних кімнат — даремне.

— Або ще їх нема, або вже розійшлись. „Терціом нон датур“ — ствердила глибокодумно Оришка і ми повернулись із нічим на залу. Сходяться глядачі. Перекупки з площі Берестейської Унії, молоді

хлопці, дівчата з Богданівки, Левандівки. Влодко вітається з кимсь, курить і курить. Звертаю на нього Оришчину увагу.

— Лиши його в спокою! Ти не знаєш, скільки він витерпів. Він сидів у всіх можливих тюрмах. Ще січовим стрільцем попав до Луб'янки, до Бутирок, потому тікав і знову сидів у Чехії, в Німеччині, а коли повернувся до Львова, то й тут його чекала гостинна польська тюрма. Від того і хворий на легені. А ти хочеш, щоб був такий як Благенський.

Комедія не така вже смішна. Комік стоїть як пень, не ворухиться, дівчата сміються нещиро, моя сестра мабуть має трему. Я думаю заєдно про Влодка. Я вже простила йому гордовитий тон і неувагу до мене. Куди йому там висилюватись на компліменти! Може його болить у грудях? Він так важко віддихає. Коли ми після вистави виходимо на вулицю, я підходжу до нього й щиро тисну йому руку:

— До побачення на воді. Мені було приємно з вами познайомитися. Я багато чула про вас гарного.

— Так? — він мало не обпалив собі руки цигаркою, яку хотів кинути й усміхнувся. Який то був усміх чарівний! Він розійшовся по сірому обличчі як соняшний зайчик і затямився мені так ясно, так виразно...

Якось як звичайно, я вибралась до Хом'яків недільного попудня. Вже з-за вугла я глянула, чи не побачу Марійки, яка своїм звичаєм з вікна розглядає свою вулицю. Але ж вікно замкнене, ще заслонене завіскою. Я кликнула:

— Марійко, Марійко!

Вікно розкрилося і показалася там Марійчина голова.

— Ходи, ходи швидко нагору!

Щось там сталося. Я скачу по дві ступеньки нараз, перебігаю коридор і ганок, уже чую, як бреше Міртусь. Мене ввели в кімнату. Стара Хом'якова бліда лежить на постелі, дівчата плачуть, а старий стоїть посеред хати якийсь обсунений, обвислий у своєму синьому мундурі:

— Отруїли мені жінку. Що робити? Що тепер робити?

Хом'якова дістала в Касі Хворих якісь ліки проти малокровності, прийняла їх усіх зразу і страшенно після того захворіла. Має гарячку, болять її ноги й втрачає потрохи притомність. Добре, що за стіною живе дентист. Каже, що треба негайно до шпиталю, бо це отруєння. Але Хом'якова не хоче до шпиталю. Вона воліє померти дома біля дітей. Тоді я пригадую,

що в нашій товаришці Кузьмівни брат — студент медицини.

— Почекайте, я зараз когось закличу, — і вибігаю, не слухаючи їхніх криків. Я біжу, бо мені здається, що смерть летить ще швидше, перебігаю площу св. Юра і задихана стаю під брамою. Потиснула дзвінка з усієї сили, а тепер відсаплюся. У дверях станув сам Юрко. Він каже, що зараз покличе Марушку, просить мене до середини. Та в мене немає часу.

— Я до вас. Ходіть зі мною швидше! До моєї товаришки, там умирає її мама!

Він замахає руками.

— Та ви що, я не лікар, я не маю права, ще без ригорозів . . .

— Ходім зо мною, я вас прошу, бо буде пізно. Вони такі безрадні . . .

Вийшла пані Кузьмова. Просить мене зайти в хату, хоче довідатися, що сталося. Заходжу на хвилинку. Обое розпитуються, що сталося. Ага, отруїлась! Юрко не хапаються, кладе щось у торбу, виходимо. Йдемо коротшою дорогою, попід монастир Сакре Кер, вулицею Шептицьких, поспішаємо. Мені здається, що все буде добре. Коли ми заходимо в кухню, собака виривається нам проміж ноги і жетється з пронизливим гавкотом на вулицю. Дівчата голосно плачуть, Хом'як підходить до нас із запаланим обличчям. Юрко довго бариться там у кімнаті, ми з дівчатами сидимо в кухні на бочці з квашеною капустою. Нарешті Юрко виходить.

— Не плаче, дівчата, все буде гаразд. Ну, перестаньте плакати!

Хом'як засовує руку в довгі штани, витягає звідтіля гаманця, Юрко кричить на старого:

— Я не лікар, залишіть це, але . . . — крутить головою — ви дуже занедбали її. Ваша жінка шкура й кости. Чому не припильнуєте жінки? Зараз купіть це в аптеці. Ввечері знову загляну до вас. Ну, до побачення!

Хом'як пускає очі кудись униз. Затискає губи під жовтими вусами і стоїть такий пригноблений, старий і засоромлений. І куди такому їхати в Україну? Думаю, що тепер не треба вже й говорити з ним, відмовляти. Цілую Марійку й її сестру — і швидко виходжу. Хом'як проводить мене до порога і клепче по плечах. Я всміхаюся до нього, хочу щось сказати, нагадати, але кажу лише, що дуже сумно дітям без мами. Я це знаю найкраще. Хом'як тре очі вузлуватим п'ястком. Бідний старий Хом'ячок!

ВХОДИМО В ЖИТТЯ

Іванка, кинувши гімназію для дентистики, й тут себе не могла віднайти. Вона приходила на нашу зелену Вульку й тут на лавочці під вишенькою ми згадували нашу нездійснену постанову — вирушити в світ. Власне, кажучи, в тому світі, до якого вибиралась Іванка, я вже побувала. Перед моїми закритими очима, коли я лягала й сон не брався — я вітала на далеких Гаваях, на островах під лагідним вітром, куди пісня, під манюсінку гітару чарівних дикунок, приваблювала нудьгуючих європейців. Я була в Парижі — центрі космосу, як писав якийсь поет, до якого тужили люди з мого міста й люди з середини

Африки. Але Іванка хотіла досягнути ці далекі краї власними ногами. Звичайно, на залізницю в нас не було грошей.

Львівськими вулицями вешталися без діла сотні дівчат, таких як ми. Вешталися без надії дістати працю, покінчивши середні школи. Ми шукали за якимсь оголошенням самотньої дами, що хотіла би подорожувати в товаристві молодій освіченої дівчини. Таких оголошень не було! Було інше оголошення про вишкіл садівничок, про виїзд на село. Я показала його Іванці. Це не Італія, ні Фйорди — такі живі в нашій пам'яті з оповідань скандинавів, але все ж таки. Іванка витрішила на мене свої гарні булькаті очі й замовкла. Чи вона знає . . . Чи ж її мама пустить? Я вирішила. Нас приділили до святоюрського садку, до вчительки на практику. Я пройшла вишкіл, дістала посвідку, а Іванка тут, мабуть, вступила в якусь свою нову, зі семи житєвих фаз. Коли учителька побачила Іванчин рисунок на таблиці, викрикнула патетично:

— Та ж це талант! Та ж це ціла артистка! — і пообіцяла завести її до якогось знаменитого маляра. Може захоче вчити її малювання.

Іванка стояла німа і, здається, зовсім непричасна до своїх світлих перспектив. Тільки водила по нас своїми круглими очима.

Іванчина мама розгубилася. Вона боялася, що доня пропаде в далекому селі, помре з голоду, її ж так треба пильнувати. Проте ми поїхали. Важко було нам очманілим від простору, сонця, далекої дороги, нових людей, взяти себе в руки й працювати. Іванка в своїх Купчинцях, а я в Денисові ганяли з півсотною дівчатами, співали й танцювали до втоми, аж поки люди з поля не повернуться. Тоді я йшла з Денисова дорогою між лісом і річкою до Іванки. Ліс густий шумить, а ріка в очеретах виблискує до місяця. Вечорами купаємось у вигрітій воді, співаємо сумовитих дівочьких пісень, або йдемо до читальні. Розписуємо ролі, підготовляємо виставу.

Якось ночами почали горіти ширти. Селяни з острахом дивились на заграви. Щось невольнимотривожне зависло на тихими плавнями, біленькими хатами в садах, над подільськими ланами. По селу блукають хлопці з розв'язаної тернопільської гімназії, поліцаї чогось женуться і врешті одного дня до садку заходить поліцай і наказує мені до 24-ох годин покинути село — садок закритий. Не хочеться. Ще тільки тижня не ставало до завершення науки, до попису, вистави. Треба було покинути нових приятелів, безобрійні поля, незабутні очерети на річці, всю цю неповторну природу, що за короткий час так сильно зв'язала нас із собою. Оглядаючись за кожною хатою, за пнем, сизим туманом на Стрипі, за сонцем, що вириває з-за лісу, зі слезами в горлі махаємо хустиною туди на схід.

Ранком у ці покинуті нами шойно села в'їхали каральні загони війська і поліції для пацифікації. Людей привозили згодом у Народню Лічницю побитих на смерть. Ми прийняли цю вістку з жахом. Яке прочуття казало нам їхати того ранку, хоч нас так затримували ще на кілька годин приятелі? Ми стали навколішки перед бічним вітарем Святоюрського собору й палко молилися. Молилися за денисівчан, щоб вигоїли рани, щоб видужали й мали силу для

відплати. Там серед них був один хлопець, що відзначався від других буйною вдачею і вродою. Іванка за нього гаряче молилася. Що з ним? Чи зумів втекти? Вона на зеленому березі Стрипи загубила своє серце.

Коли я вернулася до Львова, мені кинувся ввічі недобрий вигляд мого тата. Він став якийсь менший, почорнів, часто нарікав на ревматизм. Ще просив міняти книжки в Громницького, але часто над книжкою засипляв. Уже сам не приправляв кави „Кнайпа“ за своїм рецептом, але випивав, не дивлячись, те, що ми варили й приносили йому під грушу.

Іванка вже ходить до того маляра на науку. Він живе близько св. Юра в цегляному наріжному будинку. Називається Олекса Новаківський. Коли учителька повела вперше Іванку до нього, та мовчала і дивилася захоплена на образи. Маляр запитав її, як подобаються їй, які й чому. Вона далі мовчала, а тоді заплакала. Зовсім так, як колись на лекції латини. Новаківському то, очевидно, подобалося, бо казав їй приходити до себе на науку. От вона й ходить. Тепер зрисує гіпсову безруку Венус. Прибігла сьогодні до мене й каже:

— Ходи зо мною!

— Куди?

— До мого професора. Я сказала йому, що ти поетка. Він цікавий, хоче послухати твоїх віршів.

— Ти божевільна. Я ніяких віршів не пишу. Ти сама бачиш . . .

— То ти мене дурила? — образилася Іванка, — а що ж як не вірш кинули ми разом до скриньки до „Неділі“?

То була правда. Ми кинули його до скриньки, а його написала, але його не видрукували. Певне і не видрукують ніколи. Але я пішла до Новаківського.

З палицею в руках, розтріпаною бородою і довгим сивуватим волоссям — дід і не дід. Скісні очі — ці очі грішним ділом нагадали мені Роспутіна — горять, здається, на обличчі. І безладний потік слів. Він вводить нас по кімнатах, обвішаних образами й питається: „Ну, як?“

Чи я могла щось вимовити? Що могла сказати я про образи?! Скажу — гарні! — неширо. А признатись, що я вперше бачу такі якісь дивні образи, не такі відрисовувані з карток — соромно. Але він сам уже говорить. Не то викладає лекцію про мистецтво, не то нарікає на „прокляте суспільство“. Але я дивлюсь. Ось квіти — альпійські фіялки, ось троянди. Жінка — білява з задертим носиком у мазурському народному одягу. Ах — це його покійна дружина. А тут малий портрет жінки в червоній суконці — „революціонерка“ — каже. Карпати, водопади, гуцули, якісь сумовиті хатки в степу, копичі сіна. Портрети Барвінського, багато портретів Барвінського на тлі якоїсь дивовижної архітектури. А все мальоване такими неспокійними мазками, обрамлене грубим контуром. Все дуже живе, кольорове, неспокійне.

Артист пояснює нам гарний гірський краєвид:

— Оце повінь. Це дорога гуцула, що втратив усе. Він тут — і палицею показує якусь синю плямку. А тут козаки на конях — жовта риска на обрії. А тут князь нашої Церкви — Митрополит . . .

— Де? Де? — викрикую, не вірячи, і вмовка засоромлена.

— Ось тут, хіба не видно? Тут, вище баталії, тут баталія. Треба відступитись.

Відступаюся, але не бачу ні Митрополита, ні козаків, ні гуцула. Бачу гарний краєвид. Дуже гарний. Іванка штовхає мене легенько в бік, мовляв, чого перечись? Хіба ти щось тямить у малярстві? Так, це правда. Я нічого не тямлю. Але ці пояснення професора, ця балаканина, що він має Леопарда да Вінчі на кінці пальця — хіба несерйозна. Він каже, що його мистецтво летить у сузір'я, що він нас усіх навчить цінити його й шанувати, що тут треба молитись — його слова ринуть із хижого ярко-червоного рота, що як кривава пляма на тій бурій бороді й ті очі скісні, блискучі — наводять на мене неспокій. І мені щось хочеться голосно говорити, перекричати його. Я не знаю, що. Іванка мовчки слухає його неспокійної мови, мовчки з повагою слухають тих слів панни, молоді мужчини, що вийшли з-за якоїсь перегородки. В них довге волосся і якісь в'язані краватки. Вони з великою увагою слухають слів професора. І я заспокоююсь. В ідальні сидять за столом два гарні хлопчики. Один білявий, а другий жива копія Новаківського. Це його сини. Вони гризли сухий хліб.

Ми вийшли з Іванкою на темну вулицю і розійшлися мовчки. Не знаю, мабуть під впливом тих слів, чи його особи, може його творів — мене душив якийсь невтишний біль. Така безнадія володіла моїми думками, що я шкандибаючи як стара, моєю дорогою нічого ясного в житті не могла доглядіти. Моє життя була така марність, така безпросвітність. А майбутнє? Хіба може бути майбутнє в такого „ніщо“? Таке життя — лягати звечора спати, вранці ставати, щоб знову лягти. Їм, сплю і навіть мені нічого не сниться. Але ж ні! Приснився Ясько Криса, що приміряв черевики. Сестра каже, що це вихід з тюрми. Побачимо!

І канула в вічність ще одна довга, дуже холодна зима. Від неї львівські вулиці замінилися в снігові тунелі. А багрові заходи сонця на сірому небі незмінно віщували вітер і мороз. Снігові відрізали нас із нашим самотнім життям на передмісті, від світу. Навіть поштар не набрався відваги поринати в ці снігові кучугури. Давненько не бачила я Хом'яківни та й Іванка зі своїм тендітним здоров'ям не вилазить із зогрітого ліжка. Оришку я могла тільки згадувати, тужити до неї без надії побачити її колись. Мама таки віддала її заміж за теолога і вона заводила тих зненавиджених курей і качок у підльвівському селі. Про неї пускав різні невдалі жарти Роман, а Благенький повторяв їх, сміючись.

Вже наставала провесна. Тато каже, що ведмідь своє зимове житло валить. Але ще віяв холодний вітер, у вікна бив дрібненький дощик із снігом. Я мелю каву, тримаючи на колінах млинка, а на плиті співає в чайнику вода. Хтось затупав у синях ногами й на скляних дверях зарисувався силует великої голви. Я підвелася відкривати двері. Диво, — це з далекої дороги в негоду, прибився до нас Оришин чоловік.

Українська жінка є господарна.

Вона щадить, а ошадності складає тільки в солідній фінансовій установі, такій як

НАЙБІЛЬША УКРАЇНЬСЬКА ЩАДНИЦЯ

The Parma Savings Co.

В КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

- основана 1915 року;
- пережила велику господарську депресію в 1930 р. без ніяких втрат для депозиторів;
- ошадності обезпечені до 10,000.00 доларів Федеральною Агенцією;
- платить 4% на ошадності;
- привітна й скоро обслуга;
- понад 16,000,000.00 доларів майна.

ЦЕНТРАЛЯ:

5839 Ridge Road
CLEVELAND 29
(PARMA), OHIO
Tel.: TUXedo 4-8700

ФІЛІЯ:

(Ukrainian Office)
2190 Professor St.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. PProspect 1-3627

Щ А Д І Т Ь
ПО МОДЕРНОМУ

— ЩАДІТЬ
ЧЕРЕЗ
ПОШТУ

Платимо кошти пересилки

КОЖНЕ ЩАДНИЧЕ КОНТО
ОБЕЗПЕЧЕНЕ ДО \$10,000.00

Federal Savings & Loan
Insurance Corp.
WASHINGTON, D. C.

Кожна поштова скринка
це вхід до

The Parma Savings Co.

То не все одно ДЕ складати ошадності

УВАГА!

УВАГА!

ВИСИЛКА ПАЧОК В УКРАЇНУ

Висилаємо пачки аж до 44 фунтів звичайною і летунською поштою, чи то принесені до нас особисто, чи переслані поштою, та негайно виготовляємо документи.

Як вже відомо, можна пересилати у пачках тільки нові речі. Також радимо посилати менше готових речей, бо оплати від них вищі.

Маємо на складі великий вибір різномірних товарів (шкіра, матерії, полотна, хустки і т. п.) до пачок, які продаємо по дуже низьких цінах.

ПАЧКИ НАДАЄМО НА ПОШТУ ТОГО САМОГО ДНЯ, КОЛИ ДО НАС ПРИНЕСЕТЕ, А ДРУГОГО ДНЯ ОДЕРЖИТЕ З ПОШТИ ПОСВІДЧЕННЯ. Тому наші пачки доручують: летунські за 6—10 днів, а звичайні за 4—6 тижнів. Хто не вірить, може переконатись.

General Parcel & Travel Co.

632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa.

Tel. WA 5-8878

ІНЖ. О. СТОЙКЕВИЧ

Ньюйоркські Союзнянки
часто стрічаються на милій гутірці

у

ДВОХ КРАМНИЦЯХ
ШИРОКОВІДОМОЇ М'ЯСАРСЬКОЇ ФІРМИ

K & B

пп. КУРОВИЦЬКОГО і БАЧИНСЬКОГО

На складі

щодня свіже, добірне м'ясиво і неперевершені в смаку та якості м'ясні вироби з власної, нової, модерно влаштованої виробні.

АДРЕСИ НАШИХ КРАМНИЦЬ:

K & B Market, Inc. New York, N. Y.

128 First Ave
betw. 7th & 8th Sts.
Tel.: GR 7-0344

166 Ave "B"
betw. 10th & 11th Sts.
Tel.: CA 8-5590

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Наро's

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ КВІТІВ

Галини Чучкевич

4422 Pearl R, Cleveland 9, Ohio

Квіти на всі okazії,
зрізвані й вазонкові,
тропікальні рослини,
кераміка.

Даємо зелені значки

"Eagle Stamps"

Телефон: FL 1-5119 і SH 1-4016

(Докінчення зі стор. 29)

та боронити його у вояка, хоч ніколи
його й не бачив.

З привітом від редакції „Нашого
Життя“ виступила п-ні К. Гардецька,
який закінчила проханням не забува-
ти про свого наймолодшого ювілята
„Наше Життя“ (15-ліття журналу).
Цим вичерпано серію привітів. Гим-
ном Союзу Українок Америки закін-
чено це дуже щире та небуденне
свято.

К. Гардецька
Пресова Референтка

НОВІ ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Осіньне листя

Золота бджілка

ЦІНА ПО 50 Ц.

Відбитка з „Нашого Життя“
Упорядкувала Марія Юркевич
Замовляти в Централі СУА

Веселі віршики знайдете
у збірнику К. Перелісної
„О Й, ХТО ТА М?“
Гарні ілюстрації, кольорова
обгортка. — Коштує 80¢.
Замовляти в Централі СУА

УЖЕ ПОЯВИЛАСЯ
І Є В ПРОДАЖІ

Трилогія

БОГДАНА ЛЕПКОГО

МАЗЕПА

МОТРЯ I	388 стор.
МОТРЯ II	306 стор.
НЕ ВБИВАЙ!	416 стор.
БАТУРИН	396 стор.
ПОЛТАВА I	330 стор.
ПОЛТАВА II	428 стор.

ВИДАЛО

Видавництво Миколи Денисюка

що єдине має видавничий договір із Родиною бл. п. Богдана
Лепкого на право видання Трилогії МАЗЕПА

Ювілейне видання Трилогії МАЗЕПА Видавництва Миколи
Денисюка, що появилася в Мазепинському Році, має
6 томів, друкованих на доброму білому папері і гарно
оправлених в імітацію шкіри, з позолоченнями (люксусове
видання, подібне до 14-томового видання Творів Шевченка).
Ціна за цілість 21.00 дол. — Передплатники одержать її
в цілості ще в жовтні 1959 р.

Якщо Ви ще не замовили Трилогії Б. Лепкого „МАЗЕПА“ —
замовте негайно!

Ціна за цілість — всіх 6 томів — лише 21.00 доларів.
Замовлення приймається також без завдатку на сплати.
Для вигоди друкуємо нижче картку замовлення. Просимо її
підписати й прислати на адресу Видавництва:

MYKOLA DENYSIUK PUBLISHING COMPANY
2228 W. Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Тут відтяти

До Видавництва М. Денисюка

ЗАМОВЛЕННЯ

Цим замовляю ювілейне видання Трилогії Мазепа Богдана
Лепкого — шість томів — у ціні \$21.00. Сплачуватиму ра-
тами по \$..... місячно, готівку в сумі \$..... долучую.

А Підпис: .....

Моя адреса: .....

.....

.....

(Адресу писати бльокшрифтом)